

Ekumenska zbirka Srečanja
58

**»NAUČITE SE DELATI DOBRO,
SKRBITE ZA PRAVICO«
(Iz 1,17)**

TEDEN MOLITVE ZA EDINOST KRISTJANOV 2023

LJUBLJANA
2023

KAZALO

Uvodne misli	3
Priprava tedna molitve za edinnost 2023	4
Predstavitev glavne misli tedna molitve 2023	7
Posamezni dnevi	
1. dan	14
2. dan	19
3. dan	23
4. dan	27
5. dan	31
6. dan	35
7. dan	40
8. dan	44
Ekumensko besedno bogoslužje	48
Svet cerkva v Minnesoti	57

Knjižico je po skupni predlogi vatikanskega *Dikasterija za pospeševanje ednosti kristjanov* in *Svetovnega sveta cerkva* pripravila in tisk oskrbela Komisija za ekumenizem in medverski dialog pri Slovenski škofovski konferenci, Ljubljana, Poljanska 4. Izvirno gradivo v več jezikih je dostopno na naslednjih internetnih straneh:

<http://www.christianunity.va/content/unitacristiani/en/settimana-di-preghiera-per-l-unita/week-of-prayer-for-christian-unity-20230/fr.html>

<https://www.oikoumene.org/sites/default/files/2022-05/2023-WPCU-Final-ENG.pdf>

Svetopisemsko besedilo je vzeto iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP). Copyright © 1996, 1997 Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem. Vse pravice pridržane.

Odgovarja: škof dr. Peter Štumpf, predsednik Komisije za ekumenizem in medverski dialog.

Tehnična obdelava: Emil Pevec, Trzin.

Tisk: Tiskarna Salve d.o.o., Rakovniška 6, 1000 Ljubljana.

UVODNE MISLI

Letošnji teden molitve za edinost nas spominja na to, da ekumenizem ni samo molitev za ta veliki cilj, ampak nujno vključuje tudi konkretno sodelovanje med kristjani različnih skupnosti in cerkva. Cerkevni dokumenti naštevajo naslednja področja: pravičnost in mir, krepitev družinskega življenja, spoštovanje manjšinskih skupnosti, ohranjanje stvarstva, sprava med narodi in skupnostmi. Lep primer takšnega sodelovanja pri nas so izjave Sveta krščanskih cerkva in islamske skupnosti, v katerih se podpisnice zavzemajo za temeljne človeške vrednote. Lani so se soglasno izrekle v prid tradicionalnega pojmovanja družine in zakona.

Naša molitev in razmišljanja se letos dotikajo rasizma v ZDA, posebej v zvezni državi Minnesoti. Rasizem ima tam dolgo in krvavo zgodovino. Minnesota se uvršča med tiste, v katerih vlada najhujše rasno razlikovanje v ZDA. Hude zgodovinske rane so bile prizadete skupnostim ameriških domorodcev in potomcem Afroameričanov. Zgodovina tamkajšnjih krščanskih cerkva je povezana z rasnimi konflikti, ki so obenem velik dejavnik cerkvenih delitev.

Vsaka razdeljenost ima svoje korenine v grehu. Tudi rasizem je sestavina greha, ki je razdelil kristjane med seboj. Zato ima molitev, zlasti molitev za edinost, vedno večji pomen, ko poteka znotraj boja proti vsemu, kar nas deli kot ljudi, ki smo ustvarjeni po Božji podobi in zato deležni enakega dostojanstva.

Osrednje besedilo, ob katerem bomo premišljevali in molili, je vzeto iz preroka Izaija in se glasi: »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico. Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo« (Iz 1,17).

Tema »skrbi za pravico« je tudi sestavina sinodalnega procesa, ki je prav tako v službi »socialne pravičnosti, človekovih pravic in skrbi za skupni dom« (Pripravljalni dokument št. 30).

dr. Bogdan Dolenc,
član Komisije za ekumenizem in medverski dialog

PRIPRAVA TEDNA MOLITVE ZA EDINOST 2023

Navada je, da na severni polobli obhajamo teden molitve v dneh med 18. in 25. januarjem. Ta dva datuma je leta 1908 predlagal Paul Wattson, ameriški anglikanec, ki je leta 1909 prestopil v katoliško Cerkev. Datuma zaobjemata teden med praznikoma sv. Petra in sv. Pavla in imata zato simbolični pomen; po rimskem kalendarju so v tistem času 18. januarja praznovali Sedež apostola Petra, 25. januarja pa je praznik Spreobrnitve apostola Pavla.

Gradivo za teden molitve že dolga leta skupaj pripravljata *Papeški svet za edinost* in komisija *Vera in cerkvena ureditev (Faith and Order)* pri *Svetovnem (Ekumenskem) svetu cerkva*. Namenjeno je za obhajanje tedna molitve kot tudi za druge priložnosti čez leto, ko naj bi bilo v pomoč in spodbudo za zasebno ali skupno molitev ob drugih ekumenskih srečanjih. Pri njih naj bi izražali tisto stopnjo občestva, ki je že dosežena in molili za polno edinost, ki jo hoče Kristus. Na južni polobli obhajajo teden molitve v bližini binkoštnega praznika, ki je prav tako pomenljiv simbolični dan za edinost Cerkve.

Gradivo, ki je pripravljeno na svetovni ravni, je v tej knjižici prilagojeno za rabo v Sloveniji. Za to pri nas poskrbi Komisija za ekumenizem in medverski dialog (prejšnje ime: *Slovenski ekumenski svet*) pri Slovenski škofovski konferenci v sodelovanju s predstavniki drugih cerkva. Samostojna premišljevanja (nagovore) po evangeliju sestavlja član omenjene komisije dr. Bogdan Dolenc. Zaželeno je, da vse cerkve in skupnosti vključijo gradivo v svoja bogoslužja. Uporabno je tudi za biblične skupine. Študij in pogovor naj se zaokrožita s skupnimi prošnjami. Berila, razmišljanja in prošnje so lahko tudi pripomoček za osebno molitev, ki naj jo spremlja zavest, da smo povezani v občestvo z vsemi, ki po svetu molijo za večjo vidno edinost kristjanov. Za vsak dan je izbrano eno berilo, psalm in evangelij.

Letošnjo temo je izbrala in gradivo pripravila skupina kristjanov v ZDA, ki so povezani v Svet cerkva v Minnesoti. Nekateri

med njimi so vodje v tej organizaciji, obenem pa dejavni člani in/ali pastori v svojih župnijah in skupnostih. Njihovo srečanje z mednarodno skupino (člani Papeškega dikasterija za edinost in člani Svetovnega sveta cerkva) je potekalo septembra 2021 v Château de Bossey v Švici, kjer je gradivo dobilo dokončno obliko.

Zvezna država Minnesota je bila dolga leta prizorišče krivičnega rasnega razlikovanja na ameriških tleh. Tu je prišlo do največje množične usmrtnice v zgodovini ZDA na dan po božiču leta 1862, ko so v Mankato obesili 38 članov domorodskega plemena Dakota po končani vojni med ZDA in tem plemenom. Ko so se ti obsojenci pripravljali na smrt, so peli pesem *Wakantanka taku nitawa* (Mnogi in Veliki), ki jo izvorno angleško besedilo prinaša v Dodatku. Zadnja leta pa je Minnesota postala epicenter rasnega obračunavanja (racial reckoning). Prišlo je do policijskega nasilja, v katerem je 25. maja 2020 v Minneapolisu policist Derek Chauvin umoril Georgea Floyd, 46-letnega temnopoltega Afroameričana. Policist ga je na osnovi suma banalnega prekrška vklenil in več kot devet minut klečal na njegovem vratu, ga pritiskal k tlom in ga zadušil. Dogodek je povezal ljudi po vsem svetu v skupnem ogorčenju. Množično so se odpravili protestirat na ceste proti krivici, ki so ji bili priče na televiziji. Policist Chauvin, ki je takoj izgubil službo, je postal prvi policist v moderni zgodovini, ki je bil obsojen za umor temnopolte osebe v Minnesoti.

Zgodovina krivičnega ravnanja s temnopoltimi v ZDA je povzročila dolgotrajne neenakosti in prelome v odnosih med skupnostmi. Zgodovina cerkva v ZDA je povezana z rasnimi konflikti, ki so pomemben dejavnik cerkvenih delitev. Na drugih področjih sveta imajo podobno vlogo druga neteološka vprašanja. Zato je teološko prizadevanje za edinost, ki ga usmerja Svetovni svet cerkva (komisija Vera in cerkvena ureditev) tradicionalno povezovalo med seboj iskanje edinosti in prizadevanje za to, da se premagajo zidovi delitve znotraj družine človeštva; eden od teh zidov je tudi rasizem. Zato dobiva molitev, zlasti molitev za edinost kristjanov, vedno večji pomen, ko poteka znotraj boja proti vsemu,

kar nas deli kot ljudi, ki smo ustvarjeni po Božji podobi in zato deležni enakega dostojanstva.¹

Svet cerkva v Minnesoti se je že ukvarjal s temi zgodovinskimi rasnimi vzorci. Oblikoval je delovno skupino, ki je za letošnji teden edinosti izbrala svetopisemska berila, teme, glasbo in oblikovala ekumensko bogoslužje. Medgeneracijsko skupino so sestavljali duhovniki in laiški voditelji iz Minnesote, ki so med protesti delovali v prvih vrstah. Odgovorni so za duhovno in pastoralno oskrbo v regiji in so nastopali kot glasniki razočaranj in krikov Božjega ljudstva. Člani delovne skupine so predstavljali različne kulturne in duhovne skupnosti. Vključevali so tudi domorodske in afroameriške skupnosti, ki so bile v središču rasnega obračunavanja.

Med nastajanjem tega gradiva so te skupnosti doživele osem izvensodnih umorov², smrt več otrok zaradi vse večjega nasilja in dolgotrajnih stisk zaradi pandemije. Srečanja online so postala posvečen in varen prostor opogumljanja, podpore in molitve. Ljudje, ki so pomagali sestavljati gradivo, prihajajo iz različnih duhovnih tradicij, iz mest in predmestij, iz različnih cerkvenih skupnosti, izmed domorodcev in priseljencev, ki so tu našli svoj dom. Želijo, da bi njihova osebna izkušnja rasizma in človeškega razvrednotenja postala svarilo za vse ljudi. Želijo izkoreniniti delitve, zaradi katerih še ne moremo v polnosti doživljati dejstva, da vsi pripadamo Kristusu.

---

¹ Gl. npr. *Unity in Today's World – The Faith and Order Study on the Unity of the Church and the Unity of Humankind*, Geneva, WCC, 1978; ali tudi: *Church and World – The Unity of the Church and the Renewal of Human Community*, Geneva, WCC, 1990.

² Izraz se nanaša na umore, ki jih izvršijo državne oblasti brez vsakega legalnega in sodnega postopka. Primer takšnega umora je bila ustrelitev Daunte Wright 11. aprila 2021. Ta dan je policistka Kimberly Potter od blizu ustrelila v prsi Daunteja Wrighta, dvajsetletnega temnopoltega fanta, med poskusom aretacije zaradi neporavnanega plačilnega naloga v Brooklyn Centru v Minnesoti.

Svetopisemski odlomek, ki je izhodišče molitev in razmišljanj »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico« (Iz 1,12-18)

»Kadar se prihajate postavljat pred moje obličje,
kdo zahteva to iz vaše roke, da teptajte moje dvore!
Nehajte mi prinašati ničeve daritve, kadilo mi je gnusoba.
Nehajte z mlaji, s sobotami in sklicevanjem shodov,
ne prenesem zlagane slovesnosti.
Vaše mlaje in vaša praznovanja sovraži moja duša.
Postali so mi nadležni, ne morem jih več prenašati.
Kadar iztegujete svoje roke, si zakrivam oči pred vami.
Tudi če množite svoje molitve, vas ne poslušam,
vaše roke so polne krvi.
Umijte se, očistite se! Odstranite svoja hudobna dejanja
izpred mojih oči, nehajte delati húdo.
Naučite se delati dobro, skrbite za pravico.
Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo.
Pridite, pravdajmo se, govori Gospod:
Če so vaši grehi rdeči kakor škrlat, bodo beli kakor sneg,
če so rdeči kakor bagrenina, bodo beli kakor volna.«

PREDSTAVITEV GLAVNE MISLI TEDNA MOLITVE 2023 »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico« (Iz 1,17)

Uvod

Prerok Izaija je živel in prerokoval v kraljestvu Juda v 8. stoletju pr. Kr. in je bil sodobnik prerokov Amosa, Miheja in Ozeja. To je bilo proti koncu obdobja gospodarskega razcveta in politične trdnosti za kraljestvi Izraela in Juda, medtem ko sta tedanji »velesili« Egipt in Asirija oslabei. Hkrati je bil to čas, ko so se v obeh kraljestvih bohotile krivice, nepravilnost in neenakost.

Religija je cvetela kot obredni in pozunanjeni izraz vere v Boga in se je osredotočala na tempeljske daritve in žrtve. To formalno

in obredno religijo so vodili duhovniki, ki so se gmotno okoriščali z darežljivostjo bogatih in močnih. Kraljeva palača in tempelj sta si bila krajevno blizu in med seboj tesno povezana. Zato sta bila moč in vpliv skoraj izključno v rokah kralja in duhovščine, ki pa se v tistem času niso dosti zanimali za ljudi, ki so trpeli stiske in neenakost. Po tedanjem gledanju (ki pa ga srečujemo v vsej zgodovini) so bogati in tisti, ki so darovali obilno, veljali za dobre in deležne Božjega blagoslova, medtem ko so revne, ki niso mogli veliko darovati, imeli za hudobne in preklete od Boga. Revne so često grajali, ker se niso mogli v polnosti udeleževati tempeljskega bogoslužja.

V takšnem duhovnem kontekstu se je oglasil Izaija, da bi prebudil zavest judovskega ljudstva glede njihovega resničnega položaja. V sočasni pobožnosti ne vidi blagoslova, ampak gnojno rano in svetoskrunstvo pred očmi Vsemogočnega. Krivice in neenakost vodijo v razdrobljenost in neednost. Njegove prerokbe bičajo politične, družbene in verske strukture ter hinavsko opravljanje daritvev ob hkratnem zatiranju revnih. Prerok glasno graja pokvarjene voditelje in se zavzema za zapostavljene. Temelj in korenino pravičnosti in pravice vidi edinole v Bogu.

Delovna skupina, ki jo je določil Svet krščanskih cerkva v Minnesoti (ZDA), je izbrala naslednjo vrstico iz 1. poglavja preroka Izaija kot osrednje besedilo letošnjega Tedna molitve:

»Naučite se delati dobro, skrbite za pravico. Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo« (Iz 1,17).

Izaija uči, da Bog od nas vseh ves čas in na vseh področjih življenja zahteva pravičnost in pravico. V današnjem svetu se v več pogledih zrealijo nevarnosti za razkole, s katerimi se je srečeval Izaija pri svojem oznanjevanju. Pravica, pravičnost in edinost izvirajo iz globoke Božje ljubezni do vsakega od nas. Razodevajo, kdo je Bog in kaj pričakuje od nas glede naših medsebojnih odnosov. Obljubil je, da bo ustvaril novo človeštvo »iz vseh narodov, rodov, ljudstev in jezikov« (Raz 7,9). To dejstvo je klic k miru in edinosti, ki jo je Bog vedno hotel za svoje stvarstvo.

Prerokove besede, s katerimi biča narejeno pobožnost svojega časa, so zelo močne: »Nehajte mi prinašati ničeve daritve, kadilo mi je gnusoba... Kadar iztegujete svoje roke, si zakrivam oči pred vami.« Izaija potem ko izreče te boleče obsodbe, s katerimi opiše, kar je narobe, podaja tudi zdravila za te krivice. Poučuje Božje ljudstvo: »Umijte se, očistite se! Odstranite svoja hudobna dejanja izpred mojih oči, nehajte delati húdo« (1,16).

Dandanes se zatiranje in delitev še vedno razodevata povsod, kjer določena skupina ali razred uživata posebne privilegije. Greh rasizma je očiten v vseh tistih prepričanjih ali ravnanjih, kjer se kakšna »rasa«³ povzdiguje nad druge. Kjer rasne predsodke krepijo še neravnovesja moči, ti predsodki prerastejo odnose med posamezniki in oblikujejo družbene strukture. Tako se rasizem sistematično ohranja in nadaljuje. Takšen rasizem je v preteklosti prinašal nekaterim koristi, med drugim tudi cerkvam, druge pa zatiral in jih izključeval zgolj na osnovi barve kože in predstav, ki so jih na ravni kulture povezovali s pojmom »rase«.

Svetopisemski preroki brez prizanašanja bičajo pozunanjeno pobožnost. Podobno so se tudi nekateri kristjani ponekod v svetu obremenili s krivdo, ko so podpirali ali ohranjali takšne predsodke in zatiranje in s tem tudi delitve. Zgodovina pove, da so bili tudi kristjani prepogosto vpleteni v grešne strukture, kot so suženjstvo, kolonializem, segregacija in apartheid. To so bili pojavi, ki so ljudem uničili dostojanstvo na temelju lažnih rasnih razlogov, namesto da bi priznavali dostojanstvo vsakega človeka, ki je ustvarjen po Božji podobi. Tako tudi v krščanskih cerkvah kristjani niso vedno priznavali dostojanstva vseh krščenih. Omalovaževali so dostojanstvo svojih bratov in sester v Kristusu na temelju domnevnih rasnih razlik.

---

³ Obstaja samo ena rasa, človeška rasa. Priznati pa moramo, da je bil ravno mit rase vzrok za pojav rasizma. Rasa ni biološko dejstvo, ampak družbeni konstrukt, ki deli človeštvo na temelju fizičnih lastnosti ali potez. Čeprav se izraz morda ni uporabljal na nekaterih področjih sveta, se je rabil kot orodje učinkovite delitve in zatiranja skupin ljudi.

Dr. Martin Luther King je izrekel pomenljive besede: »Dejstvo, da se ob enajstih dopoldne vsako nedeljo – to je ob uri, ko v večini cerkva poteka nedeljsko bogoslužje – dogaja najhujša segregacija tj. krivično razlikovanje v krščanski Ameriki, je ena najbolj sramotnih in žalostnih tragedij našega naroda.« Te besede kažejo na tesno povezanost med needinostjo kristjanov in razdeljenostjo človeštva.

Vsaka razdeljenost ima svoje korenine v grehu, v držah in dejanjih, ki so usmerjena proti edinosti, ki jo želi Bog uresničiti v vsem stvarstvu. Žal je tudi rasizem sestavina greha, ki je razdelil kristjane med seboj. Zaradi njega imajo kristjani bogoslužja ob različnih urah in v različnih stavbah. Zaradi njega so se nekatere krščanske skupnosti razšle in razdelile.

Žal se od časa Martina Luthra Kinga v tem pogledu ni veliko spremenilo. Enajsta ura ob nedeljah, ko je običajna ura za nedeljsko bogoslužje, često ne razodeva edinosti kristjanov, temveč prej razdeljenost, ki poteka po rasnih, družbenih in tudi cerkvenih črtah. Kot oznanja prerok Izaija, je takšna hinavščina med vernimi ljudmi žalitev Boga: »Tudi če množite svoje molitve, vas ne poslušam, vaše roke so polne krvi« (1,15).

»Naučite se delati dobro«

To Izaijevo naročilo v odlomku, izbranim za letošnji teden molitve za edinost, pove, v čem je zdravilo za omenjeno mnogovrstno zlo.

Če naj se naučimo delati dobro, je najprej potreben premislek o nas samih. Teden molitve je priložnost, da spoznamo, da delitev med cerkvami in veroizpovedmi ni mogoče ločiti od delitev znotraj širše človeške družine. Skupna molitev za edinost je lahko tudi premislek o tem, kaj nas zedinja. Zavezuje nas, da se upiramo zatiranju in delitvam znotraj človeštva.

Tudi prerok Mihej ima podobno sporočilo kot Izaija, ko pravi: »Oznanil ti je, o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in

ponižno hodiš s svojim Bogom« (Mih 6,8). Ravnati pravično pomeni spoštovati vsakega človeka. Pravičnost pomeni resnično nepristransko ravnanje do vseh. Pomeni, da skušamo odpraviti zgodovinsko zapostavljanje ljudi na temelju rase, spola, vere in družbenega ter ekonomskega položaja.

»Ponižno hoditi z Bogom« pa pomeni spreobrnjenje, popravo krivic in spravo. Bog nam vsem nalaga skupno soodgovornost za to, da bi bili vsi Božji otroci enakopravni. Edinost med kristjani naj bi bila znamenje in predokus edinosti vsega stvarstva. Needinost pa zmanjšuje moč tega znamenja in pogloblja razdeljenost. Poslanstvo Cerkve pa je ravno v tem, da bi ozdravljala razkosačnost tega sveta.

»Skrbite za pravico«

Izaija naroča svojim rojakom, naj skrbijo za pravico (1,17). S tem priznava, da v družbi obstajata krivica in zatiranje. Prosi prebivalce kraljestva Juda, da to stanje korenito spremenijo. Skrb za pravico zahteva, da se pogumno postavimo proti ljudem, ki drugim povzročajo hudo. To ni lahka naloga in včasih vodi v spor. Jezus pa zagotavlja, da zavzemanje za pravico, ko se dogaja zatiranje, vodi v nebeško kraljestvo. »Blagor tistim, ki so zaradi pravičnosti preganjani, kajti njihovo je nebeško kraljestvo« (Mt 5,10).

Krščanske cerkve morajo priznati, da so se ponekod prilagajale družbenim normam ter so molčale ob rasnih krivicah ali pa so pri njih dejavno sodelovale. Rasni predsodki so bili eden od vzrokov delitev med kristjani, ki so razdelile Kristusovo telo. Strupene ideologije kot npr. ideologija nadvlade bele rase ter nauk o odkritjih celin⁴ so povzročile mnogo škode, zlasti v Severni Ameriki in v deželah, ki so jih skozi stoletja kolonizirale države belih Evropej-

⁴ *Nauk o odkritju (novih dežel) (Doctrine of Discovery)* je nastal na temelju papeške listine (bule), ki jo je izdal papež Aleksander VI. (4. maja 1493) in se je uveljavila po vsem svetu. V vseh pogledih je bila v korist cerkvam, ko je šlo za potomce domorodcev in sužnjev. Kolonizatorjem je dovoljevala prisvajanje zemlje, ki je bila v lasti domorodcev, na temelju dejstva, da so oni »odkrili« te dežele.

cev. Kristjani moramo biti odločeni, da odpravimo sisteme zatiranja in se zavzemamo za pravico.

Leto, ko je ekumenska skupina iz Minnesote pripravljala besedila za Teden molitve, je bilo polno zla in mnogovrstnega uničujočega zatiranja širom sveta. V mnogih delih sveta, zlasti na svetovnem Jugu, je trpljenje močno povečala pandemija covida-19. Tam so mnogi ljudje ostali skoraj brez osnovnih sredstev za preživljanje. Konkretni pomoči večinoma ni bilo. Zdi se, da svetopi-semska knjiga Pridigarja opisuje današnje stanje, ko pravi: »Ozrl sem se in videl vsa zatiranja, ki se dogajajo pod soncem: Glej, solze zatiranih in nimajo tolažnika, nasilje prihaja iz roke njihovih zatiralcev in nimajo tolažnika« (Prd 4,1).

Zatiranje škoduje celotnemu človeškemu rodu. Brez pravičnosti edinost ni mogoča. Ko molimo za edinost kristjanov, moramo priznati sedanje in preteklo zatiranje. Iskreno se moramo pokesati za te grehe. Nase moramo obrniti Izaijevo naročilo: »Umijte se, očistite se!«, kajti »vaše roke so polne krvi« (1,15.16).

»Pomagajte zatiranemu«

Sveto pismo nam pove, da ne moremo ločevati našega odnosa do Kristusa od odnosa do celotnega Božjega ljudstva, zlasti do tistih, ki spadajo med »najmanjše« (Mt 25,40). Od nas zahteva zavzemanje za »mišpat«. To je hebrejska beseda za pravičnost, ki obnavlja prejšnje stanje (restavrativna pravičnost). Takšna pravičnost se zavzema za tiste, katerih glas se ne sliši. Odpravlja strukture, ki ustvarjajo ali ohranjajo krivice. Vzpostavlja drugačne strukture, ki omogočajo, da se z vsakim človekom ravna primerno in so mu zagotovljene pravice. To delo mora segati onkraj okvira naših prijateljev, družine in župnije in dosegati vse človeštvo.

Kristjani smo poklicani, da prisluhnemo krikom vseh trpečih, da bi jih bolje razumeli in se odzvali na njihove zgodbe o trpljenju in travmah. Dr. Martin Luther King je često zatrjeval, da je »upor govornica tistih, ki niso slišani«. Vzrok za proteste in civilne nemire je često dejstvo, da nismo prisluhnili glasu tistih, ki protestira-

jo. Če cerkve pridružijo svoj glas glasu zatiranih, bo njihov klic po pravici in osvoboditvi močnejši. Bogu in bližnjemu služimo tako, da služimo drug drugemu v edinosti. Isto velja za ljubezen do Boga in bližnjega.

»Zagovarjajte siroto, branite vdovo«

Vdove in sirote imajo skupaj s tujci v hebrejskem Svetem pismu posebno mesto, ker predstavljajo najbolj ranljive člane družbe. V kontekstu gospodarske uspešnosti v kraljestvu Juda v času Izaija je bil položaj sirot in vdov brezupen. Ostali so brez varstva in brez pravice, da bi bili lastniki zemlje in s tem brez možnosti, da bi se preživljali. Prerok poziva skupnost, ki se je veselila svojega blagostanja, naj vendar brani in nahrani najrevnejše in najbolj ranljive med njimi. Ta preroški glas odmeva v našem času, ko razmišljamo, kdo so najbolj ranljivi ljudje v naši družbi.

Čigav glas se v naših skupnostih ne sliši? Kdo nima mesta pri mizi in zakaj? Katere cerkve in cerkvene skupnosti manjkajo pri naših dialogih, pri skupnem delovanju in molitvi za edinost kristjanov? Ko v tem tednu skupaj molimo, se vprašajmo, kaj smo pripravljeni storiti za te glasove, ki niso slišani?

Sklep

Izaija je v svojem času klical Božjemu ljudstvu, naj se naučijo delati dobro, naj skupaj skrbijo za pravico, pomagajo zatiranemu, zagovarjajo siroto in branijo vdovo. Prerokov klic enako velja za nas danes. Ali smo pripravljeni živeti našo krščansko edinost na ta način, da se spoprijemamo z zlom in krivicami našega časa? Ali se vključujemo v dialog in ostrimo zavest, razumevanje in poznavanje živih izkušenj drugih ljudi?

Molitve in srečanja v tem tednu imajo moč, da nas spreminjajo kot posameznike in kot skupnost. Bodimo odprti za Božjo navzočnost pri naših srečanjih. Pustimo Bogu, da nas spreminja. Razkrinkajmo sisteme zatiranja. Zdravimo grehe rasizma. Skupaj se bójmo za pravičnost v naši družbi, saj vsi pripadamo Kristusu.

PRVI DAN (sreda, 18. januarja):

»NAUČITE SE DELATI PRAV« (Mt 2,2)

UVOD

Glavna misel letošnjega tedna molitve za edinost je vzeta iz Knjige preroka Izaija in se glasi: »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico.« Prerok je živel v času, ko so se v Izraelu bohotile krivice, nepravilnost in neenakost. Pobožnost njegovih sodobnikov je bila pozunanjena. Zato prerok biča hinavsko opravljanje daritev ob hkratnem zatiranju revnih. Izaijeva beseda odmeva tudi danes in nas sprašuje, ali pomagamo zatiranemu, zagovarjamo siroto, branimo vdovo.

Berilo: Nehajte s hudobnimi dejanji (Iz 1,12-18)

Berilo iz Knjige preroka Izaija.

Tako govori vsemogočni Gospod:

»Kadar se prihajate postavljat pred moje obličje, kdo zahteva to iz vaše roke, da teptajte moje dvore! Nehajte mi prinašati ničeve daritve, kadilo mi je gnusoba. Nehajte z mlaji, s sobotami in sklicevanjem shodov, ne prenesem zlagane slovesnosti.

Vaše mlaje in vaša praznovanja sovraži moja duša.

Postali so mi nadležni, ne morem jih več prenašati.

Kadar iztegujete svoje roke, si zakrivam oči pred vami.

Tudi če množite svoje molitve, vas ne poslušam, vaše roke so polne krvi.

Umijte se, očistite se! Odstranite svoja hudobna dejanja izpred mojih oči, nehajte delati húdo.

Naučite se delati dobro, skrbite za pravico.

Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo.

Pridite, pravdajmo se, govori GOSPOD:

Če so vaši grehi rdeči kakor škrlat, bodo beli kakor sneg, če so rdeči kakor bagrenina, bodo beli kakor volna.«

Spev z odpevom - Ps 146: O večni božji zvestobi

Odpev: Gospod pomaga zatiranim do pravice.

Hvalil bom Gospoda vse svoje življenje,
svojemu Bogu bom prepeval, dokler bom živel.
Ne zaupajte človeku, pri katerem ni rešitve.
Ko izdihne, se vrne v svojo zemljo,
tisti dan propadejo njegovi načrti. *Odpev.*

Blagor mu, komur pomaga Bog Jakobov
in je njegovo upanje v Gospodu, njegovem Bogu.
On je ustvaril nebo in zemljo,
morje in vse, kar je v njem,
on ohranja zvestobo na veke. *Odpev.*

Zatiranim pomaga do pravice,
lačnim daje kruha,
Gospod osvobaja jetnike.
Gospod odpira oči slepim,
Gospod dviga tiste, ki omagujejo,
Gospod ljubi pravične. *Odpev.*

Gospod varuje tujce,
podpira siroto in vdovo,
pot krivičnikov pa izkrivlja.
Gospod bo kraljeval na veke,
tvoj Bog, o Sion, od roda do roda. *Odpev.*

Aleluja. Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca in svojega bližnjega kakor samega sebe. Aleluja.

Evangelij: Usmiljeni Samarijan (Lk 10,25-36)

Iz svetega evangelija po Luku.
Tedaj je vstal neki učitelj postave, in da bi Jezusa preizkušal,

mu je rekel: »Učitelj, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?« On pa mu je dejal: »Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?« Ta je odgovoril: »*Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, z vso dušo, z vso močjo in z vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe.*« »Prav si odgovoril,« mu je rekel, »to delaj in boš živel.« Ta pa je hotel sebe opravičiti in je rekel Jezusu: »In kdo je moj bližnji?«

Jezus je odgovoril: »Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike. Ti so ga slekli, pretepli, pustili napol mrtvega in odšli. Primerilo pa se je, da se je vračal po tisti poti domov neki duhovnik; videl ga je in šel po drugi strani mimo. Podobno je tudi levit, ki je prišel na tisti kraj in ga videl, šel po drugi strani mimo. Do njega pa je prišel tudi neki Samarijan, ki je bil na potovanju. Ko ga je zagledal, se mu je zasmilil. Stopil je k njemu, zlil olja in vina na njegove rane in jih obvezal. Posadil ga je na svoje živinče, ga peljal v gostišče in poskrbel zanj. Naslednji dan je vzel dva denarija, ju dal gostilničarju in rekel: »Poskrbi zanj, in kar boš več porabil, ti bom nazaj grede povrnil.«

Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?« Oni je dejal: »Tisti, ki mu je izkazal usmiljenje.« In Jezus mu je rekel: »Pojdi in ti delaj prav tako!«

NAGOVOR

Evangeljska prilika o usmiljenem Samarijanu je pripoved, v kateri se na prvi pogled zdi, da Jezus ni navzoč. In vendar vsebuje njegovo značilno podobo, njegov »podpis«. Nihče je ni mogel povedati tako kot prav on. Isto, kar je storil tujec, Samarijan, za ranjenca, je storil Jezus za vse nas v mnogo obilnejši meri: usmilil se je »napol mrtvega« človeka, mu pomagal, zanj poskrbel in mu zagotovil nadaljnjo nego. Samarijan je drugi izraz, psevdonim za Jezusa. V tej preobilni zavzetosti za človeka je njegovo razpoznavno znamenje. Ko je naročil, naj ljubimo Boga in bližnjega »z vsem srcem«, je prav to tudi sam storil.

Sv. Klemen iz Aleksandrije je zapisal: »Bil mu je bližnji. Kdo bi mogel biti ta 'bližnji', ta usmiljeni Samarijan, če ne sam naš Odrešnik? Kdo nam je izkazal globlje usmiljenje kakor on, ko smo bili na tem, da nas pokončajo rane, strahovi, strasti, jeza, bolečine in prevarre. Jezus je edini zdravnik vseh teh ran. On vliva v naše ranjene duše vino, ki je kri iz Davidove trte. On obilno daje olje, ki je Očetovo usmiljenje.«

»Pojdi in tudi ti tako delaj!« To naročilo se ujema z naročilom preroka Izaija njegovim sodobnikom, ko pravi: »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico. Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo.« Delajte to, kar je prav.

Vdove in sirote imajo skupaj s tujci v Svetem pismu posebno mesto, ker predstavljajo najbolj ranljive člane družbe. V času preroka Izaija je judovsko kraljestvo uživalo blagostanje. Toda položaj sirot in vdov je bil obupen. Ostali so brez varstva, brez zemlje, brez sredstev za preživljanje. Prerok poziva rojake, ki so živeli v blagostanju, naj vendar branijo in nahranijo najrevnejše in najbolj ranljive med njimi.

Ta preroški glas odmeva dandanes, ko razmišljamo, kdo so najbolj ranljivi ljudje v naši družbi. Moderna družba postaja vse bolj brezčutna za njihove potrebe. Zato moramo kristjani stopiti na njihovo stran.

»Kdo je moj bližnji?« Jezusov odgovor nas usmerja onkraj naših razdeljenosti po veri, narodnosti, barvi kože in nam pomaga prepoznati bližnjega v človeku, ki je v stiski. To se pri nas v veliki meri tudi dogaja, če pomislimo, koliko sredstev vsako leto zbere in razdelita Karitas in Rdeči križ. Tudi darovi za misijone so predvsem pomoč ubogim. Koliko pripravljenosti je bilo lani za sprejem beguncev iz Ukrajine in koliko gmotne pomoči se je zbralo po naših župnijah.

Tako so ravnali tudi nešteti svetniki, ki so postali v zgodovini Cerkve živo utelešenje prilike o dobrem Samarijanu. To so bili možje in žene, ki so ustanavljali družbe za odkup sužnjev, za vzgo-

jo sirot, za zdravljenje gobavcev, za pomoč umirajočim. Tako je Jezusova beseda vedno obrodila bogat sad, nekje stoternega, drugje skromnejšega.

PROŠNJE

Nebeški Oče, po preroku Izaiju nam naročaj: »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico.« Zato te prosimo:

1. Obvaruj nas, da bi opravljali zlagane slovesnosti in te častili samo z ustnicami.
2. Naj prepoznamo bližnjega v vsakem človeku, ki potrebuje našo pomoč.
3. Daj nam pogum, da bomo z dejanji pomagali ubogim in zatiranim.
4. Daj, da bomo sredi razdvojenega sveta delovali v službi edinosti in sloge.
5. Ozdravi naše delitve in pritegni nas k sebi, da bomo v tebi našli edinost.
6. Pošlji nam Duha resnice, naj nas uvede v vso resnico.

Nebeški Oče, daj nam duha moči, ljubezni in razumnosti, da te bomo iskali in našli tisto edinost, ki jo ti hočeš. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

DRUGI DAN (četrtek, 19. januarja):

»RAVNATI PRAVIČNO PRINAŠA VESELJE« (Prg 21,15)

UVOD

Jezus se v evangeliju obrača na verske voditelje svojega časa in jim očita, da se ne menijo za krivice, ki se godijo okoli njih. Zadovoljni sami s seboj opravljajo svoje verske dolžnosti in tankovestno skrbijo za obredno čistost. Obenem zanemarjajo veliko pomembnejše zadeve, kot so skrb za pravičnost, usmiljenje in zvestobo. Kristjani smo jim lahko hitro podobni, če se ukvarjamo z malenkostmi, ne boli pa nas needinost med kristjani. Zanemarjamo Gospodovo gorečo željo in molitev, da bi bili eno. Sveti Janez Pavel II. je zapisal: »Nikoli se ne smemo navaditi na razkole, nikoli se sprijazniti z njimi.«

Berilo: Ravnati pravično je pravičnemu veselje (Prg 21,2-3.13-15)

Berilo iz Knjige pregovorov.

Človeku se zdi vsaka njegova pot pravilna,

Gospod pa preizkuša srca.

Držati se pravičnosti in pravice je Gospodu ljubše kakor daritev.

Kdor si zatiska uho pred reveževo tožbo,

bo tudi sam vpil, pa ne bo uslišan.

Skriven dar pomirja jezo, darilo v naročje pomirja velik srd.

Ravnati pravično je pravičnemu veselje in poguba hudodelcem.

Spev z odpevom - Ps 50: Pravo Božje češčenje

Odpev: Nebesa oznanjajo Božjo pravičnost.

Nebesa oznanjajo Božjo pravičnost,

zakaj Bog sam je sodnik.

»Poslušaj, moje ljudstvo, govoril bom,

Izrael, zoper tebe bom pričal;

Bog, tvoj Bog sem jaz. *Odpev.*

Ne grajam te zaradi tvojih klavnih daritev,
tvoje žgalne daritve so vedno pred mano.
Nočem jemati junca iz tvoje posesti,
kozlov iz tvojih staj. *Odpev.*

Daruj Bogu hvalno daritev,
izpolni Najvišjemu svoje zaobljube.
Potem me kliči na dan stiske,
rešil te bom in me boš častil.« *Odpev.*

Krivičniku pa Bog pravi:
»Kaj ti je, da naštevaš moje zapovedi
in nosiš mojo zavezo v svojih ustih?
Ti vendar sovražiš opomin in zametuješ moje besede.
Kdor daruje hvalno daritev, mi izkazuje čast,
kdor hodi pravo pot, mu pokažem Božje odrešenje.« *Odpev.*

Aleluja. Gospod, tvoje besede so duh in življenje. Ti imaš besede večnega življenja. Aleluja.

Evangelij: Pravičnost, usmiljenje in zvestoba (Mt 23,23-25)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tedaj je Jezus spregovoril množicam in svojim učencem:

»Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci, ker dajete desetino od mete, kopra in kumine, opustili pa ste, kar je v postavi pomembnejše: pravičnost, usmiljenje in zvestobo. To bi bilo treba storiti in ónega ne opustiti.

Slepi vodniki! Precejate komarja, kamelo pa požirate.

Gorje vam, pismouki in farizeji, hinavci, ker kozarec in skledo čistite od zunaj, znotraj pa sta polna ropa in nezmernosti.«

NAGOVOR

Knjiga pregovorov je zakladnica biserov modrosti. Daje nešteto napotkov za to, kako naj človek »spozna modrost,« in kako naj

se vzgaja za »pravičnost, razsodnost in poštenost«. Kakor refren se skozi vso knjigo ponavlja zahteva po pravičnem ravnanju. To je Bogu bolj všeč kot daritve.

Pravičnost v Svetem pismu je veliko več kot le to, da vsak dobi, kar mu gre. V Stari zavezi pomeni celotno človekovo vedenje v skladu z Božjo voljo, v Novi zavezi pa še več: uresničevanje Božje ljubezni. Pravično ravnanje je izvir veselja, pravi Pridigar. Kdo še ni izkusil, kakšno notranje zadovoljstvo prinaša dobro delo, ki ga storimo in pošteno ravnanje. Poštenje je najboljša naložba, pravi pregovor. Veselje izvira iz tega, če delamo, kar je prav in zato, ker je prav, ne glede na plačilo. Dobro je treba delati zaradi dobrega. Dobro delo nosi nagrado in plačilo že s seboj: to je osrečujoča zavest, da smo ravnali prav.

Prav tako se veselimo, ko vidimo, da drugi delajo dobro in ravnajo pravično. To mora veljati tudi v odnosih med kristjani različnih cerkva. Iskreno se moramo veseliti vsega, kar dobrega storijo pravoslavni, evangeličani, binkoštniki in drugi. Tega ni malo, če pomislimo na njihov trud za oznanjevanje Božje besede ali na njihovo dobrodelno dejavnost. Nikoli jim ne smemo zavidati njihovih uspehov. »Ljubezen ni nevoščljiva,« uči sveti Pavel.

Tisti, ki delajo zlo, pa jih dobrota moti in jezi, ker prebuja in vznemirja njihovo vest, kolikor še ni otopela. V Psalmih je nešteto krat opisano, kako hudobni in krivični zalezujejo in sovražijo pravičnega. »Kdor dela húdo, sovraži luč,« pravi Jezus, ki je to sam doživljal. Svoje nasprotnike je vprašal: »Zaradi katerega od dobrih del me hočete kamnati?« Dobro bo pri nekaterih vedno naletelo na odpor.

To se dogaja na ravni posameznika in tudi krščanskih cerkva. Zato so kristjani danes od vseh verstev najbolj izpostavljeni preganjanju. Ko se torej veselimo dobrega, ki ga napravijo drugi kristjani, moramo držati skupaj tudi, ko naletimo na nasprotovanje.

V Združenih državah Amerike se skozi stoletja vleče temna senca rasizma. To je eden velikih madežev na ameriški demokraciji, s katero se ta država ponaša. Krivično rasno razlikovanje pa še zdaleč ni premagano. Proti njemu se bojujejo vsi kristjani ne glede na veroizpoved. Množica ljudi je odšla na ulice, potem ko je policija v Minnesoti brez pravega povoda ubila črnca. Združili so se okoli gesla: »Življenje temnopoltih ljudi so pomembna.« To se pravi: so enako vredna kot življenje belopoltih.

Pravično ravnanje prinaša veselje, pravi Pridigar. Zato se veselimo vsakega koraka k spravi, vsake ponujene roke, vsake pobude, ki prispeva k zbližanju med kristjani.

PROŠNJE

Jezus, v tvojem imenu se pripogne vsako koleno bitij v nebesih, na zemlji in pod zemljo. Ponižno prihajamo predte in te prosimo:

1. Gospod, ti si izvir modrosti. Daj nam modrost, da iščemo in delamo dobro.
2. Ti si izvir pravičnosti. Daj nam pogum, da bomo vedno skrbeli za pravičnost.
3. Ti si izvir edinosti. Daj nam voljo, da bomo v tebi vedno bolj eno.
4. Naj se nikoli ne sprijaznimo z razdeljenostjo med kristjani.
5. Daj kristjanom iskreno kesanje za grehe napuha, častihlepnosti in krivičnega razlikovanja.
6. Blagoslavljalj naše brate in sestre v pravoslavni, evangeličanski in binkoštni cerkvi ter drugih krščanskih skupnostih.

Gospod Jezus, svoje upanje postavljamo popolnoma v tvojo molitev za Cerkev, v Očetovo ljubezen in v moč Svetega Duha. Usliši nas v Očetovo slavo, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

TRETJI DAN (petek, 20. januarja):

»RAVNAJ PRAVIČNO, LJUBI DOBROHOTNOST IN BODI PONIŽEN« (Mih 6,8)

UVOD

Zgodovina pove, da so bili tudi kristjani prepogosto vpleteni v grešne strukture, kot so suženjstvo, kolonializem in rasizem. Pozabljali so, da je vsak človek ustvarjen po Božji podobi. »Kaj Gospod hoče od tebe,« se sprašuje prerok Mihej in daje kratek in bistven odgovor: »Nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.« To je povzetek starozavezne etike in ogledalo, pred katerim si moramo tudi mi izprašati vest.

Berilo: Gospod hoče, da ravnaš pravično (Mih 6,6-8)

Berilo iz Knjige preroka Miheja.

S čim naj stopim pred Gospoda, se priklonim Bogu višave?

Naj stopim predenj z žgalnimi daritvami, z enoletnimi teleti?

Mar se bo Gospod veselil tisočev ovnov, desetisočev potokov olja?

Naj mu svojega prvorojenca darujem zaradi svoje pregrehe, sad svojega telesa za greh svoje duše?

Oznani ti je, o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.

Spev z odpevom – Ps 1: Dvojna pot življenja

Odpev: Pravični je kot drevo, zasajeno ob potokih.

Blagor človeku, ki ne hodi po nasvetu krivičnih, ki ne stopa na pot grešnikov in ne poseda v družbi porogljivcev, temveč se veseli v Gospodovi postavi in premišluje njegovo postavo podnevi in ponoči. *Odpev.*

Tak je kakor drevo, zasajeno ob vodnih strugah,
ki daje sad ob svojem času
in mu listje ne ovene;
kar koli dela, dobro uspeva. *Odpev.*

Ni pa tako s krivičnimi: so kakor pleve, ki jih veter raznaša.
Zato krivični ne bodo obstali ob sodbi,
ne grešniki v zboru pravičnih.
Kajti Gospod pozna pot pravičnih,
pot krivičnih pa vodi v pogubo. *Odpev.*

Aleluja. Ravnaj pravično, ljubi dobrohotnost in ponižno hodi s svojim Bogom. Aleluja.

Evangelij: Bogastvo in hoja za Jezusom (Mr 10,17-22)

Iz svetega evangelija po Marku.

Ko se je Jezus odpravljaj na pot, je nekdo pritekkel, padel pred njim na kolena in ga vprašal: »Dobri učitelj, kaj naj storim, da bom deležen večnega življenja?«

Jezus mu je odvrnil: »Kaj mi praviš, da sem dober?! Nihče ni dober razen enega, Boga! Zapovedi poznaš: Ne ubijaj! Ne prešuštvuj! Ne kradi! Ne pričaj po krivem! Ne goljufaj! Spoštuj očeta in mater!« Rekel mu je: »Učitelj, vse to sem izpolnjeval že od svoje mladosti.«

Jezus se je ozrl vanj, ga vzljubil in mu dejal: »Eno ti manjka: pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih; nato pridi in hodi za menoj!« Ta beseda ga je potrla in je žalosten odšel; imel je namreč veliko premoženje.

NAGOVOR

»Kaj Gospod hoče od tebe,« se sprašuje prerok Mihej. Podobno Jezusa sprašuje mladenič v evangeliju: »Dobri učitelj, kaj naj storim, da bom deležen večnega življenja?«

Ti dve vprašanji si zastavlja vsak verujoč človek. Zastavlja pa si jih tudi Cerkev v celoti. Kaj Gospod hoče od nas danes? Kaj naj storimo, da bi bilo čim več ljudi deležnih večnega življenja? O tem se je katoliška Cerkev spraševala tudi pred šestdesetimi leti, ko je papež Janez XXIII. sklical 2. vatikanski cerkveni zbor ali koncil. Začel se je oktobra leta 1962 in trajal dobra tri leta. Na njem se je zbralo vsega ok. 2.900 škofov z vsega sveta.

Na tem zborovanju se je Cerkev postavila pred ogledalo zgodovine in Božje besede in se vprašala: Kdo sem? Kakšno je moje poslanstvo? Ugotovila je, da ni sama sebi namen in da ne sme iskati sebe in svoje slave. Je samo znamenje in orodje v Božjih rokah. Znamenje in orodje edinosti in odrešenja vseh ljudi. Cerkev ne oznanja sama sebe, ampak Kristusa in njegov evangelij. Podobna je luni, na kateri odseva svetloba sonca, to je Kristusa, ki je luč narodov, luč sveta. Nima svoje svetlobe, ampak vso prejema od njega. Delati mora za to, da bi Kristusova svetloba bolj odsevala na njenem obrazu.

Škofje so vsak dan najprej poslušali Božjo besedo, skupaj molili in premišljevali, da bi slišali, kaj govori Duh Cerkvi. V baziliki sv. Petra so na vzvišen podstavek namestili odprto knjigo evangelijev. S tem so ponazorili, da Cerkev ni nad Božjo besedo, ampak pod njo in da ji morajo prisluhniti vsi, najprej pa škofje. Vse, kar bodo skupaj s papežem odločili, mora imeti temelj v Svetem pismu in v izročilu, ki je prav tako delo Svetega Duha.

Koncil je bil velik dar za Cerkev in za svet. Ni izrekal obsodb kakor prejšnji koncili, ampak je prikazal krščanski nauk v njegovi lepoti, sijaju in privlačnosti, da bi ga lahko vsi sprejeli. V šestih desetletjih po koncilu se je v Cerkvi zgodilo veliko novega in spodbudnega. Bilo pa je tudi veliko nemira in vrenja. Ni šlo vse v pravo smer. Zlasti tam, kjer so pozabili, da Cerkev ni človeški, ampak je Božji načrt, ni človeška zgradba, ki bi jo lahko spremenjali po svojih okusih. Ni naša, ampak je Gospodova. Prihaja od zgoraj, od Svete Trojice. Podobna je kvasu, ki se zamesi v moko

človeške družbe in jo prekvasi v Božjo družino. Apostol Pavel jo primerja telesu, v katerem smo ljudje deli ali udje, Kristus je glava, Sveti Duh pa duša. Cerkev vzpostavlja edinost ali občestvo z Bogom in edinost vsega človeštva. Zbira v edinost vse razkropljene otroke. Zedinja kristjane v resnici in ljubezni, da bi tudi svet mogel najti edinost in mir v pravičnosti.

PROŠNJE

Dobri Bog, po tvojem Sinu in v Svetem Duhu te prosimo za potrebe cerkva, sveta in nas samih:

1. Pomagaj nam prepoznati in premagovati vsako krivičnost.
2. Samo ti si dober. Naj posnemamo tvojo neskončno dobroto.
3. Omeči srca ljudi, ki imajo bogastvo tega sveta, da bodo pomagali najrevnejšim.
4. Nakloni narodom, ki trpijo nasilje in bedo, tolažbo in upanje.
5. Pošlji svoji Cerkvi dobrih pastirjev, da se bo Gospodova beseda širila in povelečevala.
6. Za ekumenske pogovore med cerkvami in skupnostmi: naj z modrostjo, ljubeznijo in resnico premagajo vse, kar jih razdvaja.

Jezus, naš veliki duhovnik, zedini vse kristjane v resnici in ljubezni, da bo tudi svet mogel najti edinost in mir v pravičnosti. Ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

ČETRTE DAN (sobota, 21. januarja):
 »GLEJ, SOLZE ZATIRANIH« (Prd 4,1)

UVOD

V tem tednu molimo za to, da bi se ozdravile delitve med kristjani. Toda družino človeštva prizadevajo še druge delitve. Eden od zidov med ljudmi je rasizem, ki je globoko zakoreninjen zlasti v Ameriki, navzoč pa je tudi v Evropi in drugod po svetu. Kristjani smo se dolžni boriti proti vsemu, kar nas deli kot ljudi, ki smo ustvarjeni po Božji podobi in zato deležni enakega dostojanstva.

Berilo: Nered v družbi (Prd 4,1-5)

Berilo iz knjige Pridigarja.

Ozrl sem se in videl vsa zatiranja, ki se dogajajo pod soncem: Glej, solze zatiranih in nimajo tolažnika, nasilje prihaja iz roke njihovih zatiralcev in nimajo tolažnika. Tedaj sem blagrovaval mrtve, ki so že davno umrli, bolj kakor žive, ki še živijo: bolj kakor oboje pa blagrujem tistega, ki ga še ni, ki ni videl hudega dogajanja, ki se godi pod soncem.

Spev z odpevom – Ps 10: Zakaj, Gospod, stojiš v daljavi

Odpev: Gospod, ne pozablaj nesrečnih.

Zakaj, Gospod, stojiš v daljavi,

zakaj se skrivaš v času stiske?

Krivični v ošabnosti preganjajo uboge,

naj se ujamejo v nakanah, ki so jih zasnovali. *Odpev.*

Vstani, Gospod Bog! Dvigni svojo roko!

Nikar ne pozablaj ubogih!

Slabotni se prepušča tebi,

pomočnik si postal siroti. *Odpev.*

Gospod, ti si uslišal hrepenenje ponižnih,
krepiš jim srce, tvoje uho je pozorno,
siroti in zatiranemu deliš pravico,
da ju ne bo več strašil človek, ki je iz zemlje. *Odpev.*

Aleluja. Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi. Aleluja.

Evangelij: Blagor žalostnim (Mt 5,1-8)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Ko je Jezus videl množice, je šel na goro, in ko je sédel, so k njemu stopili njegovi učenci. In odprl je usta in jih učil:

»Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo.

Blagor krotkim, zakaj ti bodo deželo posedli.

Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi.

Blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj ti bodo nasičeni.

Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli.

Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali.«

NAGOVOR

Starozavezni Pridigar, iz katerega je vzeto berilo, je mojster modrosti, ki razmišlja o človekovem življenju, o dobrem in zlu, ki je njegov delež. Včasih ga prevzame črnogledost in vse razglaša za nečimrnost, toda v celoti gledano izpoveduje vero v Boga. Ko opazuje nered v družbi, zatiranje in nasilje, je tako ogorčen, da celo zavida mrtvim in še nerojenim.

Prestavimo se v naš čas. 25. maja leta 2020 je bila v Minneapolisu v ZDA neka mlada žena priča surovemu policijskemu nasilju in ga je posnela na mobilnik. Policist je na temelju suma nekega malenkostnega prekrška vklenil Georgea Floyd, 46-letnega temnopoltega Afroameričana. Podrl ga je na tla in skoraj deset minut klečal na njegovem vratu, ga pritiskal k tlom in ga tako zadušil. To se je zgodilo pred očmi mimoidočih, od katerih žrtvi nihče ni

priskočil na pomoč. Posnetek je v nekaj urah obkrožil svet in povezal ljudi v skupnem ogorčenju in sveti jezi. Na ulice mest so se zgrnile množice, ki so protestirale proti očitni krivici, ki so ji bili priče na televiziji. Policist je bil takoj odpuščen iz službe. A to je bil komaj prvi policist v moderni zgodovini, ki je bil obsojen za umor temnopolte osebe v Minnesoti.

Ob tem dogodku je svet spoznal in priznal, da se je v Ameriki tovrstno nasilje nad Afroameričani dogajalo že stoletja. Sistem državnega nasilja je podjarmil te ljudi. Živeli so sredi privilegiranih belcev, ki pa se niso zmenili zanje. Zlasti zvezna država Minnesota je bila dolga desetletja prizorišče krivičnega rasnega razlikovanja. Tu je prišlo do največje množične usmrtitve v zgodovini ZDA leta 1862, ko so v mestu Mankato obesili 38 članov domorodskega plemena Dakota po končani vojni med ZDA in tem plemenom.

Kolikokrat se zgodi, da kakšen dogodek vidimo, a ga hote spregledamo. Tako sta storila levit in duhovnik v Jezusovi priliki o usmiljenem Samarijanu. Videla sta in šla mimo. Podobno je bilo v primeru umora črnca v Ameriki: mnogi so videli, a se niso odzvali. Šele objava posnetka je prebudila sočutje po vsem svetu. Kristjani različnih cerkva so na mestu umora postavili šotor, kjer so se zbirali k molitvi. Povezalo jih je sočutje do žalujočih in volja odpraviti krivice in nasilje.

Na začetku evangelija smo prebrali: »Jezus je videl množice...« Na drugem mestu je zapisano: »Videl je množice in so se mu zasmilili, ker so bili kakor ovce brez pastirja.« Videl in opazil je tudi uboge, žalostne, lačne pravice. Prav tem je prinesel tolažbo in jim obljubil, da bodo postali Božji otroci, da bodo prišli v Božje kraljestvo, da bodo potolaženi, da bodo dosegli pravičnost. Od Jezusa se moramo naučiti tega pogleda, ki je pogled usmiljenja, ljubezni in sočutja. Predvsem pa moramo opaziti vsako obliko zatiranja in krivic in pokazati solidarnost do trpečih.

PROŠNJE

Gospod Jezus, na večer, preden si umrl za nas, si molil za edinost. Tej molitvi se danes pridružujemo in te prosimo:

1. Daj, da bodo vsi tvoji učenci popolnoma eno, kakor Ti v Očetu in Oče v Tebi.
2. Daj, da bomo živo začutili, da je naša razdeljenost velika nezvestoba do tebe.
3. Pomagaj nam, da bomo izkoreninili iz sebe ravnodušnost, nezaupanje in medsebojno sovražnost.
4. Naj se iz naših src in ustnic neprestano dviga tvoja molitev za edinost kristjanov, kakršno ti hočeš.
5. Naj nikoli ne spregledamo solz zatiranih, ki nimajo tolažnika.
6. Od Jezusa naj se naučimo pogleda, ki je pogled usmiljenja, ljubezni in sočutja.

Nebeški Oče, tvoj Sin je blagroval tiste, ki jih svet zaničuje. Naj nam bodo blagri vodilo v življenju. To te prosimo po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

PETI DAN (nedelja, 22. januarja):

»KAKO BI MOGLI PETI GOSPODOVO PESEM NA TUJI ZEMLJI?« (Ps 137,4)

UVOD

V eni od mašnih molitev je rečeno: »Naj bo tvoja Cerkev kraj rešnice in svobode, pravičnosti in miru, da bodo ljudje v tebi dobivali novo upanje.« K pravičnosti in miru nas usmerja tudi teden molitve za edinost kristjanov, ki poteka pod geslom: »Naučite se delati dobro, skrbite za pravico, pomagajte zatiranemu.« Pred Bogom smo vsi odgovorni za to, da bi bili vsi ljudje enakopravni. Tudi to delo pomaga ozdravljati razdeljenost med kristjani.

Berilo: Med izgnanci v Babilonu (Ezk 3,4.10-11.14-15).

Berilo iz Knjige preroka Ezekielja.

Gospod Bog mi je rekel: »Sin človekov, pojdi, napoti se k Izraelovi hiši in jim govôri z mojimi besedami! Vse moje besede, ki ti jih govorim, si vtisni v srce in jih poslušaj z ušesi. Potem pojdi in se napoti k izgnancem, k sinovom svojega ljudstva, in jim govôri; reci jim: Tako govori Gospod Bog – naj poslušajo ali ne.«

Duh me je vzdignil in odnesel, in šel sem, v bridkosti svojega duha; močna je bila Gospodova roka nad menoj. Tako sem prišel k izgnancem v Tel Abíbu, ki so prebivali ob reki Kebár, kjer so se naselili. Tam sem bival sedem dni izmučen sredi med njimi.

Spev z odpevom - Ps 137: Ob babilonskih rekah

Odpev: Nikoli te ne pozabim, Jeruzalem.

Ob rekah Babilona, tam smo sedeli in jokali,
ko smo se spominjali Siona.

Na vrbe v njegovi sredi
smo obesili svoje citre. *Odpev.*

Tam so naši osvajalci zahtevali od nas besede pesmi,
naši mučitelji veselo rajanje:
»Zapojte nam katero sionskih pesmi!«
Kako bi mogli peti Gospodovo pesem na tuji zemlji? *Odpev.*

Če pozabim tebe, Jeruzalem, naj bo pozabljena moja desnica.
Jezik naj se mi prilepi k nebu, če se te ne bom spominjal,
če ne bom povzdignil Jeruzalema
nad vrh svojega veselja. *Odpev.*

Aleluja. Tujec sem bil in ste me sprejeli. Aleluja.

Evangelij: Jezusa križajo (Lk 23,26-31)

Iz svetega evangelija po Luku.

Ko so Jezusa odvedli, so prijeli Simona iz Cirene, ki je prihajal s polja, in mu naložili križ, da ga je nesel za Jezusom. Za njim je šla velika množica ljudstva, tudi žene, ki so se tolkle po prsih in jokale zaradi njega. Jezus pa se je obrnil k njim in rekel: »Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad menoj, temveč jokajte nad seboj in nad svojimi otroki! Glejte, prišli bodo namreč dnevi, ob katerih porečejo: »Blagor nerodovitnim in telesom, ki niso rodila, in prsim, ki niso dojile!« Takrat bodo začeli govoriti goram: »Padite na nas!« in gričem: »Pokrijte nas!« Kajti če z zelenim lesom delajo takó, kaj se bo zgodilo s suhim?«

NAGOVOR

Dandanes je v svetu blizu 90 milijonov beguncev, izgnancev in nasilno preseljenih oseb, največ odkar statistika beleži te številke. To je sramotno dejstvo za svet, ki je postal svetovna vas. Sveto pismo od prvih strani dalje opisuje usodo človeka in človeštva, ki ga Bog po uporu »odpravi iz edenskega vrta«. Ubijalcu Kajnu nاپove, da bo po umoru svojega brata »blodil in begal po svetu«. Zgodovina Božjega ljudstva Stare zaveze pozna dve veliki izgnanstvi: asirsko suženjstvo v 8. stoletju in babilonsko v 6. stole-

tju pr. Kr. Slednje je trajalo okoli petdeset let. Ko so obujali spomin na babilonsko izgnanstvo, je nastal 137. psalm, ki se začne z besedami: »Ob rekah Babilona smo sedeli in jokali, ko smo se spominjali Siona«, to je templja in mesta Jeruzalema.

Italijanski skladatelj Verdi je v svojo opero Nabucco vključil tudi Pesem sužnjev to je hebrejskih izgnancev v Babilonu. Pisec besedila se je naslonil ravno na omenjeni 137. psalm. Pesnikova misel potuje daleč in obiskuje domače bregove, kjer dišijo oljke in kjer vejejo sape domačih planjav. Pozdravi naj obale reke Jordana in porušene stolpe Jeruzalema. O moja domovina, tako lepa, a izgubljena, kliče pesnik. Nato se sprašuje, zakaj je morala utihniti zlata harfa prerokov, ki so obesili svoja glasbila na vrbe tuje dežele. Poziva jo, naj spet prižge v srcih spomine in pripoveduje o slavni zgodovini. Spomni naj se Jeruzalema in naj se oglasi s pesmijo bolečine. Gospod naj ji navdihne spev, ki bo izgnancem vlil moči za trpljenje.

Psalmist pravi, da so babilonski osvajalci zahtevali od Hebrejcev rajanje in pesmi k njihovem Bogu, a ti niso mogli peti na tuji zemlji. Izkustvo izgnancev iz 20. stoletja je v tem pogledu vendarle drugačno. Pomislimo na slovenske ljudi, ki so po 2. svetovni vojni morali od doma v tujino, na Zahod, največ pa v daljnjo Argentino. Kaj jim je daleč od doma pomenila domača pesem, vedo samo oni. Naš basbaritonist Marko Fink je v nekem pogovoru o svojih starših beguncih v Argentini in njihovih šestih otrocih povedal tole: »Mi nismo mogli živeti brez glasbe. Petje je pomagalo premagovati hrepenenje po izgubljeni domovini. S petjem olajšaš svojo dušo. Glasba ima moč! Pri nas doma se je pelo, ker so nam starši želeli približati lepoto domovine.«

V današnjem evangeliju smo se pridružili Jezusu, Mariji, Janezu, ženam in množici na prvem križevem potu zgodovine. Jezus je sam najbolj trpel, obenem pa je videl in priznal tudi trpljenje svojih spremljevalcev. On vidi tudi trpljenje vseh 90 milijonov pregnancev v današnjem svetu, jim daje moči, nas pa kliče, da bi v njih prepoznali Jezusov obraz.

PROŠNJE

Nebeški Oče, ti vodiš in varuješ svojo Cerkev na njeni poti skozi zgodovino, kakor si vodil izraelsko ljudstvo. Nikoli nas ne pustiš samih na naši poti, zato te prosimo:

1. Za vse krščanske cerkve in skupnosti z vso njihovo različnostjo v bogoslužju in izročilih. Naj ohranijo vse, kar je dobrega, lepega in resničnega.
2. Za otroke, ki živijo v krajih, kjer divja nasilje. Varuj jih vsega hudega na duši in telesu.
3. Za vse trpeče v vojni v Ukrajini, da se pozdravijo njihove dušne in telesne rane.
4. Sveta družina je izkusila usodo beguncev v Egiptu. Naj bo Evropa odprta za tiste, ki bežijo pred vojno in lakoto.
5. Spomni se naših rojakov po svetu. Ohranjaj in varuj jih, da ostanejo zvesti veri in domovini.
6. Daj nam ponižnosti in potrpežljivosti, da bomo v spoštovanju sobivali z ljudmi drugih ver in narodnosti, ki živijo med nami.

Nebeški Oče, kjer je edinost med brati, tam deliš svoj blagoslov. Podeli ga tudi nam po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

ŠESTI DAN (ponedeljek, 23. januarja):

**»KAR KOLI STE STORILI ENEMU OD TEH MOJIH
NAJMANJŠIH BRATOV, STE MENI STORILI« (Mt 25,40)**

UVOD

Na vrhuncu pandemije marca lani je papež Frančišek pred praznim Trgom svetega Petra v Vatikanu vodil molitveno srečanje proti koronavirusu. Vernike vseh veroizpovedi je povabil, naj se mu pridružijo v skupni molitvi. Po prebranem odlomku o viharju na morju je rekel: »Vsi smo vkrcani v istem čolnu, vsi krhki in zbegani, vsi poklicani, da veslamo skupaj,« kajti »nihče se ne bo rešil sam«. Vse ljudi je povabil k solidarnosti in upanju. - Stiska nas je povezala v eno družino. Mi pa danes prosimo, da bi nas Sveti Duh, ki »ozdravlja rane vse«, popeljal k popolni edinosti, da se izpolni Božja volja.

Berilo: Jaz sam bom poskrbel za svoje ovce (Ezk 34,15-20)

Berilo iz Knjige preroka Ezekielja.

Tako govori Gospod Bog: »Sam bom pasel svoje ovce in sam jim bom dajal počitek. Izgubljene bom poiskal, razgnane pripeljal nazaj, polomljene obvezal, bolne okrepečal, rejene in krepke obvaroval. Pasel jih bom, kakor je prav.

O vas pa, moja čreda, govori Gospod Bog tako: Glejte, sodil bom med ovco in ovco, med ovni in kozli. Vam je premalo, da popasete najboljšo pašo, da še preostanek pašnika poteptate z nogami? In da popijete najčistejšo vodo, da še ostanek skalite z nogami? Tako se mora moja čreda pasti po tem, kar so poteptale vaše noge, in piti, kar so vaše noge skalile! Zato jim Gospod Bog govori tako: Glejte, jaz sam bom rešil svojo čredo, da ne bo več plen, in bom sodil med ovco in ovco.«

Spev z odpevom – Psalm 23: Gospod je moj pastir

Odpev: Ne bojim se hudega, ker si ti z menoj.

Gospod je moj pastir,
nič mi ne manjka.
Na zelenih pašnikih mi daje ležišče;
k vodam počitka me vodi. *Odpev.*

Mojo dušo poživlja,
vodi me po pravih stezah zaradi svojega imena.
Tudi če bi hodil po globeli smrtne sence,
se ne bojim hudega, ker si ti z menoj,
tvoja palica in tvoja opora, ti me tolažita. *Odpev.*

Pred mano pogrinjaš mizo
vpričo mojih nasprotnikov;
z oljem mi maziliš glavo,
moja čaša je prepolna. *Odpev.*

Le dobrota in milina me bosta spremljali
vse dni mojega življenja;
prebival bom v hiši Gospodovi
vse dni življenja. *Odpev.*

Aleluja. Ljubite se med seboj. Kdor namreč bližnjega ljubi, je postavil spolnil. Aleluja.

Evangelij: Sodba ob koncu časov (Mt 25,31-40).

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas je Jezus govoril svojim učencem: »Ko pride Sin človekov v svojem veličastvu in vsi angeli z njim, takrat bo sédel na prestol svojega veličastva. Pred njim bodo zbrani vsi narodi in ločil bo ene od drugih, kakor pastir loči ovce od kozlov. Ovce bo postavil na svojo desnico, kozle pa na levico.

Tedaj bo kralj rekel tistim, ki bodo na desnici: ›Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta! Prejmite v posest kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! Kajti lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti, tujec sem bil in ste me sprejeli, nag sem bil in ste me oblekli, bolan sem bil in ste me obiskali, v ječi sem bil in ste prišli k meni.‹

Tedaj mu bodo pravični odgovorili: ›Gospod, kdaj smo te videli lačnega in te nasitili ali žejnega in ti dali piti? Kdaj smo te videli tujca in te sprejeli ali nagega in te oblekli? Kdaj smo te videli bolnega ali v ječi in smo prišli k tebi?‹ Kralj jim bo odgovoril: ›Resnično, povem vam: Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.‹«

NAGOVOR

»Narava drži z močnimi, zato moramo ljudje držati s slabotnimi.« Kako resničen je ta stavek! Iz prizorov iz narave razberemo, kako to drži: to je zakon preživetja, zakon savane. Darwin je ugotovil, da preživi tisti, ki je najbolj prilagojen in močnejši. Žal se ta zakon uveljavlja tudi med ljudmi. Če hočemo ostati ljudje, moramo držati s šibkimi in jim pomagati. To pa je zakon evangelija in Jezusovo naročilo.

V letih 2020 do '23 je ves svet doživljal nepopisno trpljenje zaradi pandemije in vojne v Ukrajini. V letih pandemije smo občudovali požrtvovalnost osebja po bolnicah in domovih starostnikov, ki so v nemogočih razmerah reševali življenja. Lani pa se je človeška dobrota pokazala ob sprejemanju mamic in otrok, ki so k nam pribežali iz Ukrajine. Brez razlike so pomagali verni in neverni, kristjani, muslimani in drugi, katoličani in verniki drugih krščanskih cerkva. Pri slednjih je zelo živ socialni čut, ki se izraža v človekoljubnih organizacijah. To velja za evangeličansko Podpornico, za pravoslavne, binkoštnike, adventiste in druge. Koncil hvali njihov živ čut za pravičnost in iskreno ljubezen do bližnjega. Vse to pa poraja njihova vera v Kristusa. Dobrodelnost je podro-

čje, kjer lahko kristjani med seboj sodelujemo, ko gre za pomoč v potrebah in bedah našega časa, kot so lakota, naravne nesreče in socialne krivice.

Včeraj smo omenili policijsko nasilje, v katerem je bil maja 2020 v Minneapolisu iz rasnega sovraštva umorjen temnopolti Američan George Floyd. Policist ga je podrl na tla, dolgo klečal na njegovem vratu in ga zadušil. Njegov nemočni krik »Ne morem dihati« je bil hkrati krik nešteti, ki so po svetu trpeli zaradi pandemije ali zatiranja.

Človeško življenje je sveto in vsak človek ima svoje nedotakljivo dostojanstvo. To je prepričanje vernih in nevernih. Svetost življenja potrjuje peta Božja zapoved: Ne ubijaj! Kajn, prvi ubijalec svojega brata Abela, je na Božje vprašanje: »Kje je tvoj brat Abel?« Bogu vrgel v obraz strašno besedo: »Sem mar jaz varuh svojega brata?« Papež Frančišek je ob tem zapisal: »Krik današnjega Abela se dviga do Božjega prestola. Ne smemo si več dovoliti Kajnovih besed. Vsak od nas je varuh svojega brata, sočloveka. Brezbrižnost ubija. Zato hočemo dati glas tistemu, ki nima glasu.«

Pomislimo, kakšno mesto imajo Jezusovi najmanjši bratje v naši župniji in družini.

PROŠNJE

Nebeški Oče, ti si začetnik vsakega prizadevanja za mir, edinost in spravo. Prosimo te:

1. Da bi se bolj zavedali, da smo vsi vkrcani v istem čolnu in da zato moramo biti solidarni.
2. Naj nikoli na pozabimo, da je Gospod naš pastir, ki vsem ljudem pogrinja mizo gmotnih in duhovnih dobrin.
3. Sojeni bomo po ljubezni do bližnjega. Reši nas večnega pogubljenja.

4. Poživi v nas milost svetega krsta, ki nas povezuje z drugimi kristjani v dostojanstvu božjih otrok.
5. Da bi nas branje Svetega pisma nagibalo k sodelovanju z drugimi kristjani in vsemi ljudmi, ki so blage volje.
6. Daj milost in moč za odpuščanje vsem, ki so doživeli krivice, da bodo notranje ozdraveli.

Nebeški Oče, iz ljubezni do nas si nam poslal svojega Sina in nam v njem vse podaril. V njegovem imenu te prosimo, da nas uslišiš. Po Kristusu, našem Gospodu.

SEDMI DAN (torek, 23. januarja):

**»REVEŽ IMA UPANJE, KRIVICA PA MORA
ZAPRETI SVOJA USTA« (Job 5,16)**

UVOD

Teden molitve za edinost se bliža koncu. Premišljevali smo o krivicah in zapostavljanju, zlasti o rasizmu, ki še vedno ni izkoreninjen. Tolažljivo misel ima danes za nas Jobova knjiga, ki pravi, da »ima revež upanje, krivica pa mora zapreti svoja usta«. Tudi Marija v svoji hvalnici oznanja, da bo Bog nekoč popravil krivice s tem, da bo razkropil napuhnjene, mogočne odstavil, nizke povišal, lačne nasitil in bogate odslovil. Napravimo tudi mi svoj del te velike naloge in obžalujmo vsako krivičnost.

Berilo: Krivica mora zapreti svoja usta (Job 5,8-16)

Berilo iz Jobove knjige.

Jaz pa bi se obrnil na Boga, Bogu bi predložil svojo zadevo.

On dela velike in nedoumljive reči, čudeže brez števila.

Visoko vzdiguje ponižane, žalostni dosega jo rešitev.

Uničuje naklepe prekanjenih, njihove roke nimajo uspeha.

Ujame modre v njihovi prekanjenosti, načrt zvijačnih se izjalovi.

Podnevi padajo v temo, opoldne tavajo kakor ponoči.

On rešuje pred mečem iz njihovih ust, ubožca iz roke močnega.

Tako ima revež upanje, krivica pa mora zapreti svoja usta.

Spev z odpevom - Ps 103,1-5: Hvalnica Božji ljubezni

Odpev: Slávi, moja duša, Gospoda.

Slávi, moja duša, Gospoda,

vsa moja notranjost njegovo sveto ime.

Slávi, moja duša, Gospoda,

ne pozabi nobenega njegovega dejanja. *Odpev.*

On odpušča vso tvojo krivdo,
ozdravlja vse tvoje bolezni,
iz jame rešuje tvoje življenje,
in te krona z dobroto in usmiljenjem. *Odpev.*

Tvoja leta nasičuje z dobrinami;
kakor orlu se obnavlja tvoja mladost.
Gospod opravlja dela pravičnosti,
dela pravice za vse zatirane. *Odpev.*

**Aleluja. Gospod je mogočne vrgel s prestola in povišal nizke.
Aleluja.**

Evangelij: Marijina hvalnica (Lk 1,46-55).

Iz svetega evangelija po Luku.
Tisti čas je Marija vzkliknila:
»Moja duša povelečuje Gospoda
in moj duh se raduje v Bogu, mojem Zveličarju.
Kajti ozrl se je na nizkost svoje dekle.
Glej, blagrovali me bodo odslej vsi rodovi.
Kajti velike reči mi je storil On, ki je mogočen
in je njegovo ime sveto.
Od roda do roda traja njegovo usmiljenje
tistim, ki mu v strahu služijo.
Moč je pokazal s svojo roko,
razkropil je tiste, ki so napuhnjenih misli.
Mogočne je vrgel s prestola in povišal je nizke.
Lačne je napolnil z dobrotami in bogate je odpustil prazne.
Sprejel je svojega služabnika Izraela in se spomnil usmiljenja
– kakor je govoril našim očetom – do Abrahama in njegovega ro-
da na veke.«

NAGOVOR

Ob branju Marijinega hvalospeva, te čudovite hvalnice velikih Božjih del, se vprašujemo, kakšno vlogo ima Božja Mati pri našem iskanju edinosti med kristjani. Ali nas med seboj povezuje ali pa morda ločuje? Mnogi površno mislijo, da se je Marija postavila nekako na »našo stran«, in si jo lastijo, kakor da je samo »katoliška«.

Vsem kristjanom je skupno Sveto pismo in zato tudi vse, kar je v njem zapisano o Mariji. Tu je njena vloga trdno zasidrana. Navzoča je predvsem v evangelijih, omenja jo tudi sveti Pavel. Častno mesto ima v obeh veroizpovedih iz prvih stoletij: v nicejsko-cari-grajski ali mašni veri in apostolski veri. Tako vsi kristjani izpovedujemo, da se je Jezus »utelesil po Svetem Duhu iz Marije Device in postal človek«.

Vzhodno krščanstvo, ki ga v večini predstavljajo pravoslavni različnih narodov, izkazujejo Mariji prisrčno češčenje. Z njimi smo edini v prepričanju, da njeno češčenje v ničemer ne okrne tistega češčenja, ki gre troedinemu Bogu. Pravoslavni Marijo kličejo Bogorodica, vedno deviška Božja Porodnica. Slavijo jo v veličastnih pesmih, ki jih pojejo stoje. Posvetili so ji veliko cerkva, med njimi tudi najlepšo cerkev znotraj Kremlja, ki je posvečena Marijinemu »zaspanju«. Molitve rožnega venca in litanij pa ne poznajo.

V vsaki pravoslavni cerkvi je več njenih slik ali ikon. Najlepša je na častnem mestu na desni njenega Sina. Na teh ikonah nikoli ni upodobljena sama, ampak vedno z otrokom, s svojim Sinom. S tem hočejo povedati, da je nikoli ne smemo ločevati od njega in da vse njene odlike izhajajo iz dejstva, da je Božja mati. Verniki radi počastijo ikone s priklonom in poljubom. Tudi doma imajo ikone na vidnem mestu in pred njimi molijo. Marije ne upodablja-jjo v kipih, temveč samo na slikah.

Cerkveni pisatelji na Vzhodu učijo, da je »vsa sveta«, slavijo jo kot »prosto vsakega madeža greha«. Po Božji milosti je Marija vse svoje življenje ostala obvarovana tudi vsakega osebnega greha.

Mariji se pogosto priporočajo in jo omenjajo pri »Božji liturgi-

ji«, kakor oni imenujejo sveto mašo. Zanja uporabljajo izraze »presveta, prečista, nadvse blagoslovljena, slavna naša Gospa Bogorodica, vedno blažena in vsa brezmadežna Mati našega Boga«. Njega je »neomadeževano rodila«, zato je bolj vzvišena in slavljena od angelov. Priporočajo se ji kot »zagovornici kristjanov, zaščitnici grešnikov pred Stvarnikom, pomočnici svojih častilcev in vladarici«. Ona je tudi »naše edino upanje«. Jezus je pot, Marija pa je tista, ki »kaže pot« in je »znamenje« za to pot.

Iz navedenih naslovov je razvidno prepričanje pravoslavnih vernikov, da Marija ni imela ne izvirnega ne osebnega greha in da je kot priprošnjica pri Bogu v nebesih. Praznik njenega vnebovzeta smo katoličani prejeli z Vzhoda. 15. avgusta tam praznujejo njeno »zaspanje« to je naravno smrt. Ikone zaspanja prikazujejo, kako Jezus sprejme njeno dušo v podobi majhnega otroka. Verujejo, da je po treh dneh počitka v grobu bila obujena in z dušo in telesom vzeta v nebo. Njen grob je torej prav tako prazen, kakor je prazen Kristusov grob.

PROŠNJE

Usmiljeni Bog, naš Stvarnik in Odrešenik, ti veš, kaj potrebujemo, preden te prosimo. Dobrotno se ozri na naše prošnje:

1. Pomagaj nam, da bomo odpravili krivice iz naših medsebojnih odnosov.
2. Naj Marija vsem ljudem pokaže pot do Kristusa.
3. Mariji si storil velike reči. Naj te z njo poveličujemo tudi mi.
4. Pomagaj nam, da bomo glas tistih, ki nimajo glasu.
5. Sveti Duh, ti nas vodiš k edinosti; daj voditeljem naših cerkva gorečnost v prizadevanju za edinost.
6. Blagoslavljalj naše pravoslavne in evangeličanske brate in sestre in vernike v drugih krščanskih skupnostih.

Dobri Oče, ozrl si se na nizkost Marije, svoje dekle. Ozri se tudi na naše prošnje in jih usliši. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

OSMI DAN (sreda, 25. januarja):

PRAVIČNOST OBNAVLJA OBČESTVO MED LJUDMI

UVOD

Na praznik spreobrnitve apostola Pavla sklepamo teden molitve za edinstvo. Beseda »spreobrnitev« ima pri tem prizadevanju osrednje mesto. Pravega ekumenizma ni brez notranjega spreobrnjenja. Hrepenenje po edinstvi se poraja iz prenavljanja duha, iz samozatajevanja in iz velikodušnega izvrševanja ljubezni. Apostol Pavel je bil v tem velik zgled in učitelj. Danes nam polaga na srce čudovito misel, ko pravi: »Dopolnite moje veselje s tem, da ste istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja... V ponižnosti imejte drug drugega za boljšega od sebe.«

Berilo: Ohranjajte edinstvo v ponižnosti (Flp 2,1-4).

Berilo iz Pisma apostola Pavla Filipljanom.

Bratje in sestre. Če premore kaj opominjanje v Kristusu, če kaj spodbujanje iz ljubezni, če kaj občestvo Duha, če kaj sočustvovanje in usmiljenje, dopolnite moje veselje s tem, da ste istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja. Ne delajte ničesar iz prepirljivosti in ne iz praznega slavohlepja, ampak imejte v ponižnosti drug drugega za boljšega od sebe. Naj nobeden ne gleda samo nase, temveč tudi na druge.

Spev z odpevom – Ps 82,1–8 : Obsodba krivičnih sodnikov

Odpev: Vzdigni se, o Bog, in sodi zemljo.

Bog vstane v Božjem zboru,
sredi bogov sodi:

»Doklej boste sodili napačno,
dajali prednost krivičnim? *Odpev.*

Sodite za slabotnega in siroto,
odločajte prav za nesrečnega in revnega.
Osvobajajte slabotnega in ubogega,
rešujte ga iz rok krivičnih.« *Odpev.*

Ne spoznajo, ne razumejo, v temi tavajo,
majejo se vsi temelji zemlje.
Vzdigni se, o Bog, sodi zemljo,
zakaj ti imaš v lasti vse narode. *Odpev.*

Aleluja. Bodite istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja. Aleluja.

Evangelij: Prilika o vdovi in sodniku (Lk 18,1-8)

Iz svetega evangelija po Luku.

Tisti čas je Jezus povedal učencem priliko, kako morajo vedno moliti in se ne naveličati. Rekel je: »V nekem mestu je bil sodnik, ki se ni bal Boga in se ni menil za človeka. In v tistem mestu je bila tudi vdova, ki je prihajala k njemu in ga prosila: ›Pomagaj mi do pravice proti mojemu nasprotniku.‹ Dolgo ni hotel, potem pa je rekel sam pri sebi: ›Čeprav se ne bojim Boga in se ne menim za človeka, bom tej vdovi, ker me nadleguje, vendarle pomagal do pravice, da me ne bo s svojim prihajanjem izmučila do konca.‹«

In Gospod je rekel: »Poslušajte, kaj pravi krivični sodnik! Mar Bog ne bo pomagal do pravice svojim izvoljenim, ki noč in dan vpijejo k njemu? Bo mar odlašal? Povem vam: Hitro jim bo pomagal do pravice. Toda ali bo Sin človekov, ko pride, našel vero na zemlji?«

NAGOVOR

Zadnji dan tedna molitve za edinost se bomo še enkrat pomudili ob Mariji in njenem mestu, ki ji ga pripisujejo v drugih krščanskih cerkvah in skupnostih. Danes bomo povprašali naše brate in sestre evangeličane, kako gledajo na Božjo mater.

Na splošno velja, da so cerkve, ki so izšle iz reformacije v 16. stoletju, precej zadržane glede nauka o Mariji in še posebej do njenega češčenja. A ker nam je skupno Sveto pismo in prav tako veroizpoved, prepad nikakor ni nepremostljiv. Evangeličanski katekizem se o tem takole izraža: »Marija ni le 'katoliška', ampak tudi 'evangeličanska'. Protestanti jo radi pozabljamo. Toda Marija je vendar Jezusova mati in mu je bližja kakor njegovi najbližji učenci. S kakšno nežno človeškostjo opisuje Nova zaveza to bližino, ne da bi zamolčala Marijino razdaljo do Jezusa.«

Nekateri današnji protestanti ugotavljajo, da je bila Marija pri njih po krivici pozabljena. Zanje je ona najprej vzor poslušanja Božje besede. Je Gospodova dekla, polna milosti, ki sicer sama iz sebe ni nič, iz Boga pa je vse. Je vzor vere, vzor ljudi, ki se odprejo Bogu in se mu pustijo obdariti. Samo Kristus je edini srednik in odrešenik vseh ljudi, tudi Marije. Samo milost jo je usposobila, da je postala Odrešenikova mati.

Protestanti so zadržani, ko gre za Marijino sodelovanje pri odrešenju, nadalje glede izraza »pripročnjica« in glede češčenja Marije in svetnikov. Martin Luter je zapisal: »Marija noče, da prideš k njej, ampak prek nje k Bogu.« V jedru je imel prav. Poleg tega sam pogosto govori o njeni pripročnji.

Protestanti ne sprejemajo od papeža razglašanih verskih resnic o tem, da je bila Marija obvarovana izvirnega greha in da je bila s telesom in dušo vzeta v nebesa. S katoličani pa jim je skupna vera v to, da je potrebovala odrešenje in ga prejela po svojem Sinu in da živi in je sedaj v polnosti odrešena pri Bogu.

Tako vidimo, da tudi glede Marije velja, da imamo z evangeli-

čani in pravoslavni veliko več tega, kar nam je skupno, kakor onega, kar nas še ločuje.

PROŠNJE

Gospod Jezus, naj se iz naših src in ustnic neprestano dviga Tvoja molitev za edinost kristjanov, kakršno Ti hočeš. Ob sklepu tedna molitve za edinost te prosimo:

1. Božja mati Marija naj bo vsem kristjanom vzor vere in služnja.
2. Naj se nikoli ne naveličamo moliti in delati za edinost.
3. Da bi po zgledu Savla, ki je postal apostol Pavel, odložili starega človeka in oblekli novega, ki je pravičen in svet.
4. Daj nam pripravljenost za nenehno spreobrnjenje, brez katerega ni edinosti.
5. Naj imamo v ponižnosti drug drugega za boljšega od sebe.
6. Podpiraj papeža Frančiška, da bo služabnik edinosti med vsemi kristjani.

Nebeški Oče, ti veš, kaj tvoji otroci potrebujemo na svojem zemeljskem romanju. Nakloni nam, kar nam bo v blagoslov. Po Kristusu, našem Gospodu.

EKUMENSKO BESEDNO BOGOSLUŽJE

Napotki za pripravo bogoslužja

Za krajevni odbor, ki je pripravljal to bogoslužje, ima velik kulturni pomen motiv reke oziroma vode. Za prebivalce Minnesote sta ta dva pojma pomenila tako kulturno rojstvo (genezo) kot tudi genocid v določenih obdobjih zgodovine.

Motiv ima tudi teološki in liturgični pomen. Teden molitve za edinost se na severni polobli obhaja januarja, ne dolgo po prazniku Jezusovega rojstva. Po krstu smo vsi kristjani udje Kristusa, včlenjeni v njegovo skrivnostno telo, ki je Cerkev. To dejstvo nas zavezuje k delu za družbeno pravičnost in še posebej za rasno pravičnost. Kliče nas, da kot sodelavci Boga Stvarnika uresničujemo mir in pravičnost v vsem stvarstvu.

V drugih delih sveta se teden molitve obhaja v bližini binkošti, ko se spominjamo rojstva Cerkve. Kristjani smo kot živi kamni, ki sestavljamo duhovno zgradbo Cerkve. Cerkev je nastala kot delo Svetega Duha, ko je njegova zedinjevalna in preroška moč različne jezike in narode povezala v eno. Edinost hkrati z raznoličnostjo ter zedinjevalna in preroška moč Duha prav tako dajeta moč delu za pravičnost.

Povezava med kamnom/skalo (stone) in vodo pri domorodcih Minnesote pa nam pomaga razumeti vrednost in pomen življenja. Voda in skala veljata pri njih za nekaj svetega. Voda pomeni življenje, skale pa predstavljajo svetost tal, na katerih že stoletja živijo rodovi. »Božji Duh napolnjuje ves svet«, pravi Sveto pismo. Celotno stvarstvo je prepojeno z Božjim Duhom, zato smo vsi med seboj povezani. Pri bogoslužju bomo rabili dva simbola: vodo, ki predstavlja naš krst za novo življenje in skalo, ki predstavlja našo osebno zgodovino in naše prednike.

Po pozdravu navzočih sledi priznanje grehov in odpuščanje. Pri tem omenjamo glavno besedilo iz preroka Izaija (Iz 1,12-18). Med tem spokornim obredom, ko beremo 16. in 17. vrstico, voditelj bogoslužja vlije vrč vode v krstilnik ali v večjo posodo. Po-

membno je, da to opravi počasi in slišno, da ob tem lahko premišljujemo pomen besed in simbolov. Po kesanju in prošnji za odpustičanje je uvodna molitev, pesem in bogoslužje Božje besede.

Nagovor naj se opira na Izaijevo besedilo in naj poveže vprašanje krščanske edinosti z rasno krivičnostjo, s katero so obremenjeni tako posamezniki kot ustanove. Izrinjanje ljudi na rob zaradi njihove »rase«, kulture ali jezika trga narazen zgradbo človeške skupnosti in je med drugim vzrok needinosti znotraj krščanskih občestev. Krščanska edinost bi morala biti močna in vidna, da bi oznanjala, kako isti Duh, ki smo ga prejeli pri krstu, ustvarja edinost sredi bogate različnosti Božjega stvarstva. On uresničuje Božji načrt edinosti človeštva.

Nagovor naj uvede navzoče še v naslednje simbolično dejanje. Vsem navzočim takoj ob prihodu izročimo manjši kamen. Voditelji bogoslužja že nekaj dni pred tem poiščejo dva ali tri posameznike, ki bodo povedali svojo zgodbo o rasni krivičnosti in o tem, kako lahko edinost med kristjani prispeva k premagovanju krivic. Po vsaki zgodbi ta oseba položi svoj kamen ob križ ali ob prižgano svečo, ki sta simbol Kristusa kot vogelnega kamna. To obredno dejanje naj bi trajalo ok. četrt ure. Ob sklepu lahko voditelj povabi navzoče, da po končanem bogoslužju še kdo drugi pove svojo zgodbo.

Bogoslužje se sklene s prošnjami za različne potrebe, z molitvijo očenaša in odslovitvijo. Na določenih mestih bogoslužja so namigi za glasbene vložke. V Dodatku je nekaj primernih besedil ali pesmi (oboje velja predvsem za ameriške razmere).

To ekumensko bogoslužje ima preprosto zgradbo in ga je mogoče prilagoditi krajevnim situacijam in izročilom. Lahko vključimo tudi druge prvine npr. krajevne obrede in molitve. Naš namen je bil, da z besedili izrazimo čustva, boje in upanje današnjih potomcev Afroameričanov in domorodcev, ki prebivajo v Minnesoti. Ta poudarek je razviden zlasti pri himnah in pesmih, ki smo jih izbrali v ta namen.

Potek bogoslužja

Vstopna pesem ali preludij

Voditelj: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.
Bratje in sestre. Po vodi krsta smo postali udje Kristusovega telesa. Toda naši grehi so drugim povzročili rane in trpljenje. Nismo vedno delali dobro. Ko smo bili priče zatiranja, nismo ničesar ukrenili. Nismo se zmenili za Božjo zapoved, da bi zagovarjali siroto in branili vdovo. Premislimo svoja dejanja in opustitve. Učimo se delati dobro in iskati pravičnost. Potrebujemo Božjo milost, da bi premagali delitve in spremenili strukture in sisteme, ki so povzročili razkole. Prosimo za edinost, za to, da bi odkrili zaklade različnosti med nami in bogastvo, ki je v vključevanju vseh.

Pesem

Povabilo h kesanju in prošnja za odpuščanje ob berilu: Iz 1,12-18

- Voditelj: Priznajmo svoje grehe z besedami preroka Izaija.
Prvi bralec: Kadar se prihajate postavljat pred moje obličje, kdo zahteva to iz vaše roke, da teptajte moje dvore! Nehajte mi prinašati ničeve daritve, kadilo mi je gnusoba (12-13a).
- Vsi: **Gospod, odpusti nam, če te kdaj častimo brez ponižnosti.**
(Tihota)
- Drugi bralec: Nehajte z mlaji, s sobotami in sklicevanjem shodov, ne prenesem zlagane slovesnosti. Vaše mlaje in vaša praznovanja sovraži moja duša. Postali so mi nadležni, ne morem jih več prenašati. (13b-14)

- Vsi: **Gospod, prosimo te odpuščanja za zlo, pri katerem so po vsem svetu sodelovali člani različnih cerkva v dobi kolonializma.**
(Tihota)
- Tretji bralec: Kadar iztegujete svoje roke, si zakrivam oči pred vami.
Tudi če množite svoje molitve, vas ne poslušam, vaše roke so polne krvi (15).
- Vsi: **Gospod, prosimo te odpuščanja za grehe krivičnosti in zatiranja, ki kvarijo harmonijo raznoličnosti tvojega stvarstva.**
(Tihota – medtem voditelj vliva vodo iz vrča v krstnik ali večjo posodo)
- Četrty bralec: Umijte se, očistite se! Odstranite svoja hudobna dejanja izpred mojih oči, nehajte delati húdo. Naučite se delati dobro, skrbite za pravico. Pomagajte zatiranemu, zagovarjajte siroto, branite vdovo (16-17).
- Vsi: **Gospod, očistil si nas v živi vodi krsta. Vnovič nam odpusti. Naj se spravimo s teboj in s stvarstvom.**
(Tihota)
- Peti bralec: Pridite, pravdajmo se, govori GOSPOD:
Če so vaši grehi rdeči kakor škrlat, bodo beli kakor sneg, če so rdeči kakor bagrenina, bodo beli kakor volna (18).
- Voditelj: Bog naj vam v svoji milosti odpusti grehe, da boste skrbeli za pravičnost, dobrohotnost in boste ponižno hodili s svojim Bogom.
(Tihota)
- Voditelj: Vsemogočni Bog naj posluša naše molitve, se nas usmili in nam odpusti grehe.
- Vsi: Bogu hvala.
-

Molitev

Voditelj: Bog vseh ljudi, priznali smo ti grehe krivičnosti in delitve. Tvoja družina smo, iščemo edinost v čudoviti različnosti, ki si jo hotel imeti v svojem stvarstvu. Nekateri od nas smo domorodci, drugi potomci podjarmljenih ljudstev, spet drugi potomci zavojevalcev, nekateri smo priseljenci, nekateri begunci. Vsi pa smo včlenjeni v eno Kristusovo telo. V živi vodi krsta so bili oprani naši grehi, čeprav so bili rdeči kakor škrlat. Bili smo ozdravljeni, ko smo postali člani Božje družine, ki je Cerkev. Hvalimo in slavimo te za to. Skupaj smo na poti. Eni družini pripadamo, ki je zbrana v tvojem Svetem Duhu.

Vsi: Amen.

Pesem

Berilo: Od smrti k življenju (Ef 2,13-22)

Bratje in sestre.

Zdaj ste v Kristusu Jezusu vi, ki ste bili nekoč oddaljeni, postali po Kristusovi krvi bližnji. Kajti on je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo. V svojem mesu je odpravil postavbo zapovedi v predpisih, da bi v sebi iz dveh ustvaril enega, novega človeka. Vzpostavil je mir in po križu spravil oba z Bogom v enem telesu, ko je v svoji osebi ubil sovraštvo. Prišel je, da bi oznanil mir vam, ki ste bili daleč, in mir tistim, ki so bili blizu. Kajti po njem imamo oboji dostop k Očetu v enem Duhu.

Potemtakem niste več tujci in priseljenci, temveč sohržavljeni svetih in domačini pri Bogu. Sezidani ste na temelju apostolov in prerokov. Vogalni kamen pa je sam Kristus Jezus, v katerem se zedinja celotna zgradba, tako da raste v svet tempelj v Gospodu. Vanj se z drugimi tudi vi vzdavate za Božje bivališče v Duhu.

Psalm 42: Hrepenenje po Bogu in njegovem svetišču

Bralec: Kakor hrepeni jelen po potokih voda,
tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog.
Mojo dušo žeja po Bogu, po živem Bogu.
Kdaj bom prišel in se pojavil pred Božjim obličjem?

Vsi: **Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil.**

Bralec: Moje solze so mi postale kruh podnevi in ponoči,
ko mi ves dan govorijo: »Kje je tvoj Bog?«
Tega se bom spominjal in izlival svojo dušo:
kako sem šel s trumo, da bi prišel do Božje hiše,
z glasom vriskanja in hvale v vrvenju praznične množice.

Vsi: **Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil.**

Bralec: Zakaj si potrta, moja duša, in se vznemirjaš v meni?
Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil,
svojega rešitelja in svojega Boga.
Moja duša v meni je vsa pobita,
zato se te spominjam.

Vsi: **Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil.**

Bralec: Pravim Bogu, svoji skali: »Zakaj si me pozabil?
Zakaj hodim mračen, ko me stiska sovražnik?«
Sramotijo me moji nasprotniki,
ko mi ves dan govorijo: »Kje je tvoj Bog?«

Vsi: **Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil.**

Bralec: Zakaj si potrta, moja duša,
zakaj se vznemirjaš v meni?
Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil,
rešitve njegovega obličja, mojega Boga.

Vsi: **Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil.**

Evangelij: Sodba ob koncu časov (Mt 25,31-40).

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas je Jezus govoril svojim učencem: »Ko pride Sin človekov v svojem veličastvu in vsi angeli z njim, takrat bo sédel na prestol svojega veličastva. Pred njim bodo zbrani vsi narodi in ločil bo ene od drugih, kakor pastir loči ovce od kozlov. Ovce bo postavil na svojo desnico, kozle pa na levico.

Tedaj bo kralj rekel tistim, ki bodo na desnici: ›Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta! Prejmite v posest kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! Kajti lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti, tujec sem bil in ste me sprejeli, nag sem bil in ste me oblekli, bolan sem bil in ste me obiskali, v ječi sem bil in ste prišli k meni.‹

Tedaj mu bodo pravični odgovorili: ›Gospod, kdaj smo te videli lačnega in te nasitili ali žejnega in ti dali piti? Kdaj smo te videli tujca in te sprejeli ali nagega in te oblekli? Kdaj smo te videli bolnega ali v ječi in smo prišli k tebi?‹ Kralj jim bo odgovoril: ›Resnično, povem vam: Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.‹«

Pesem

Nagovor

Ponazoritev: Kamni in zgodbe

(Nastopijo dva ali trije udeleženci, vsak bo povedal svojo zgodbo.)

Voditelj: Prisluhnimo dvema ali trem resničnim zgodbam. To so žive zgodbe, ki bodo živele med nami naprej. So kakor živi kamni, ki se vgrajujejo v duhovno zgradbo, ki je Kristusovo telo. Naše zgodbe se prepletajo z zgodbo o Kristusu, ki je vogelni kamen krščanske edinosti. Bog nas je ustvaril, da bi živeli v občestvu. Tudi naše zgodbe so med seboj povezane.

(Po vsaki povedani zgodbi skupaj izrečemo obljubo):

Vsi: Zavežujem se, da bom delal dobro in skrbel za pravico.

Pesem

Prošnje

Voditelj: Z vero in zaupanjem prihajamo v molitvi pred Boga, ki je Oče, Sin in Sveti Duh:

Bog Stvarnik, še vedno doživljamo posledice dejanj, zaradi katerih so bili nekateri obsojeni na revščino, drugi pa so obogateli. Nauči nas odgovorno ravnati z viri, ki si nam jih dal v korist vseh ljudi, ob spoštovanju tvojega stvarstva. Stvarstvo zdihuje v bolečinah k tebi.

Vsi: Uči nas in pokaži nam pot.

Voditelj: Usmiljeni Bog, pomagaj nam popraviti zlo, ki smo ga prizadeli ljudem in delitve, ki smo jih povzročili med kristjani. Kakor je Jezus Kristus dihnil Svetega Duha na učence, tako pošlji svojo milost in z njo ozdravi naše delitve in nam podari edinost, za katero je Jezus molil.

Vsi: Uči nas in pokaži nam pot.

Voditelj: Kristus, ti si pot, resnica in življenje. V času svojega delovanja na zemlji si delal dobro in udeleževal pravico. Odstranjal si zidove, ki delijo ljudi med seboj. Premagoval si predsodke, ki nas zaslužnjujejo. Odpri nam duha in srce, da bomo spoznali, da smo že eno v tebi, čeprav nas je veliko.

Vsi: Uči nas in pokaži nam pot.

Voditelj: Sveti Duh, ti prenavljaš obličje zemlje. Vse, kar obstaja, tebe oznanja: vrhovi gora, grom neba, valovanje jezer.

Vsi: Ker smo povezani z vsem stvarstvom.

Voditelj: Svetlikanje zvezd, svežina jutra, rosne kaplje na cvetlicah, vse te oznanja.

Vsi: Ker smo povezani z vsem stvarstvom.

Voditelj: Slišimo glasove revnih, stiskanih in odrinjenih na rob.

Vsi: **Ker smo povezani z vsem stvarstvom.**

Voditelj: Predvsem pa se naša srca dvigajo k tebi, ko ti kličemo:

Aba, Oče. Skupno molimo, kakor nas je naučil moliti

Gospod Jezus Kristus:

Vsi: Oče naš...

Sklepna molitev

Voditelj: Večni Bog, poglej na nas, ki smo zbrani kot tvoja družina. Pošlji nas tja, kamor želiš, da pojdemo. Sveti Duh naj nas opogumlja, da bomo še naprej pripovedovali zgodbe, delali dobro in si prizadevali za pravičnost. Pomagaj nam, da bi bili eno, da bo svet veroval, da si ti poslal svojega edinega Sina Jezusa za življenje sveta.

Blagoslov

Voditelj: Blagoslovi naj vas Gospod in vas varuje.

Vsi: Amen.

Voditelj: Razjasni naj svoj obraz nad vami in vam bodi milostljiv.

Vsi: Amen.

Voditelj: Obrne naj svoje obličje k vam in vam da svoj mir.

Vsi: Amen.

Pesem

SVET CERKVA V MINNESOTI

Svet cerkva v Minnesoti (The Minnesota Council of Churches) je organizacija, katere članice so (krščanske) veroizpovedi (denominacije). Združuje 27 članic, ki imajo svoja verska občestva v Minnesoti in jih lahko razvrstimo v naslednje skupine: zgodovinsko temnopolti (Historic Black), protestanti, binkoštniki, Cerkev miru, grški pravoslavni in Dakota (ameriški domorodci).

Glavni delovni načrt Sveta zajema naselitev in oskrbo beguncev, medverske odnose ter socialno in raso pravičnost. Svet cerkva je bil ustanovljen leta 1947 in je nastal po spojitvi več ekumenskih organizacij v državi Minnesota. Predstavljal je večji del protestantov, luterani pa so se pridružili nekaj let kasneje. Ko se je pridružila še Grška pravoslavna cerkev, je dobil še večjo ekumensko širino. Rimskokatoliška Cerkev ni postala članica Sveta cerkva, kljub temu pa so spleteni tesni odnosi z nadškofijo sv. Pavla, z Minneapolisom in z drugimi škofijami po zvezni državi. Svet cerkva je vzpostavil tudi odnose z naprednimi evangelikali (progressive Evangelicals). V svoji zgodovini je stkal močne vezi tudi z drugimi verskimi skupnostmi, kot so muslimani, judje, unitarijci, budisti in hinduisti.

Ob začetku je Svet predstavljal belopolte protestantske cerkve. Denominacije-članice so sestavljali pretežno belci, to velja tudi za njihove voditelje (predstavnike). Že v prvih petdesetih letih so se v pastoralnem delu in medsebojnih odnosih pojavljala vprašanja rasizma in delo s temnopoltimi, domorodci in ostalimi osebami drugačne polti (BIPOC). Naslavljali smo zadeve kot: »beli rasizem«, državljanke pravice in odnosi med rasami. Sodelovanje je potekalo s skupnostmi ameriških krščanskih domorodcev.

Leta 1957 smo v svojo sredo povabili dr. Martina Luthra Kinga ml. Izvršni direktor Sveta se je udeležil njegovega pogreba v Atlanti leta 1968. Sredi 90. let smo oblikovali strategijo proti rasizmu pod imenom Protirasistična pobuda cerkva v Minnesoti. Usposabljanje za odpravo rasizma je potekalo več kot petnajst let in je bilo v službi cerkva, vzgojnih ustanov in neprofitnih agencij. Svet je vseskozi so-

deloval z zgodovinskimi denominacijami temnopolnih in z različnimi afro-ameriškimi občestvi. V 21. stoletju so nekatere denominacije postale članice Sveta cerkva kot npr. metodisti, Božja cerkev v Kristusu, baptisti in binkoštniki. Leta 2020 so se včlanili še ameriški domorodci Dakota in nekateri drugi in tako prispevali k raznovrstnosti članstva, ki je naraslo na 27 članic.

Čeprav so včlanjene zgodovinske temnopolte denominacije, v vodstvu in strukturah Sveta cerkva prevladujejo belci. Prevlada belcev v vodstvu je predstavljala težavo, ko se je Svet začel bolj posvečati delu za rasno pravičnost v družbi. Vodstvene strukture naj bi bile odraz prizadevanja za rasno pravičnost. V ta namen smo v vodstvo in v izvršni odbor Sveta pritegnili več temnopolnih in oseb drugačne polti (BIPOC). Vsi ti imajo pomembno vlogo pri oblikovanju vizij in načrtovanju dela v prihodnosti. Večina članov te skupine so mlajši ljudje (pod 40 let) in ženskega spola. Od leta 2021 to razmerje prvič v zgodovini velja tudi za upravni odbor Sveta. S temi spremembami v vodstvu se je delo Sveta bolj osredotočilo na rasno pravičnost in na spletno povezovanje s podobnimi organizacijami.

Ko je policija 25. maja 2020 v Minneapolisu ubila Georgea Floyd, se je prizadevanje Sveta za rasno pravičnost še okrepilo. Svet cerkva se je udeleževal protestov. Temnopolni voditelji so organizirali protest in molitveni pohod kakšnih tisoč pastorejv. Svet je razmišljal o tem, kako se odzvati na rasistične pojave v Minnesoti in kako spremeniti sisteme, zaradi katerih se je naša država uvrstila med tiste, v katerih vlada najhujše rasno razlikovanje v ZDA.

Upravni odbor je septembra 2020 odobril ustanovitev platforme za večjo rasno pravičnost. Delala naj bi za spremembo, za razkrivanje resnice o rasizmu (truth telling), za vzgojo in za popravilo krivic in škode, ki jo povzroča rasizem. Pred očmi ima predvsem zgodovinske rane, ki so bile prizadete skupnostim ameriških domorodcev in Afro-američanov v Minnesoti. Z nepravilnimi strukturami se srečujejo tudi priseljenci in begunci, ki prihajajo iz drugih dežel. Delo za resnico in popravilo krivic poteka po celotni državi, saj ima Svet svoje člane v skoraj vseh krajih, na deželi in v mestih.

Delo platforme za rasno pravičnost poteka na treh področjih:

1. *Razkrivanje ali pripovedovanje resnice o rasizmu*: Svet cerkva je močan moralni glas, ki zahteva razkrivanje resnice, sprejema pritožbe, se zavzema za popravo in od sistemov zahteva spremembo. Jasno pokaže tudi na sokrivdo verskih skupnosti za pojave rasne krivičnosti. Razkrivanje resnice prinaša na dan bistvene in temeljne zgodbe, ki razkrinkavajo krivice. To je izziv za prevladujoče pripovedi, ki krepijo premoč belcev. Tako se vzpostavlja globlji odnosi do plemenskih skupnosti in do voditeljev v skupnostih temnopoltih.
2. *Vzgoja*: Svet cerkva omogoča, da denominacije in občestva organizirajo protirasistično usposabljanje, pridobivanje kulturnih kompetenc ter vzgojo za raznolikost, pravičnost in vključevalnost.
3. *Poprava krivic*, ki so prizadele skupnosti domorodcev in temnopoltih oseb: namen je poprava škode, ki jo je povzročil rasizem. Dotika se vseh področij: vlade, poslovnega sveta, akademskega področja itd. Svet cerkva uporablja svojo moralno veljavo, da zahteva, uzakonja in preskrbi popravo zgodovinskih krivic ter da vnese pravičnost v sedanje strukture, ki zadevajo temnopolte in domorodske skupnosti. Poprava sloni na razkrivanju resnice glede zgodovine in sedanjih pojavov rasizma in glede škode, ki jo povzroča. Vse tri omenjene dejavnosti – razkrivanje, vzgoja in poprava – naj bi potekale še vsaj naslednjih deset let, torej neka-ko do leta 2031.

MOLITEV ZA EDINOST

Gospod Jezus, na večer, preden si umrl za nas, si molil,
da bi bili vsi Tvoji učenci popolnoma eno,
kakor Ti v Očetu in Oče v Tebi.

Daj, da bomo živo začutili, kako velika nezvestoba do Tebe
je naša razdeljenost.

Daj nam iskrenosti, da bomo priznali in obžalovali
ravnodušnost, nezaupanje in medsebojno nenaklonjenost,
ki se morda skrivajo v nas.

Daj nam poguma, da bomo vse to izkoreninili.

Nakloni nam, da se vsi zedinimo v Tebi,
da bi se iz naših src in ustnic neprestano dvigala Tvoja molitev
za edinost kristjanov, kakršno Ti hočeš.

V tebi, ki si popolna Ljubezen, naj najdemo Pot,
ki vodi do edinosti v poslušnosti Tvoji Ljubezni in Resnici. Amen.

* * *

MOLITEV,

ki so jo slovenski škofje potrdili za člane Apostolstva sv. Cirila in Metoda:

O Bog, ki si nas po svetih bratih Cirilu in Metodu poklical k edinosti
vere, zedini vse kristjane v svoji sveti Cerkvi. Naj bomo v češčenju
troedinega Boga vsi narodi na zemlji združeni, kakor so združeni
Božji izvoljenci v nebesih. To te prosimo po zasluženju Jezusa Kri-
stusa, po priprošnji prečiste Device Marije, sv. Cirila in Metoda, sv.
Leopolda Mandiča in vseh svetnikov. Amen.

Oče naš... Zdrava Marija... Slava Očetu...

Sveta Devica Marija, prosí za nas!

Sveta brata Ciril in Metod, prosita za nas!

Blaženi Anton Martin Slomšek, prosí za nas!